

## הלכות שבת פרק כ' - תמלול

### סיכום השיעור

זיכרון פון שיעור — רמב"ם הלכות שבת, פרק כ'

---

הלכה א': שביתת בהמה בשבת — איסור הוצאת משא, מחמר, און דער לאו פון "לא תעשה כל מלאכה... ובהמתך"

רמב"ם'ס ווערטער

"אסור להוציא משא על הבהמה בשבת, שנאמר למען ינוח שורך וחמורך — אחד שורך וחמורך ואחד כל בהמה חיה ועוף. ואם הוציאה הבהמה, אף על פי שהוא מצווה על שביתתה, אינו לוקה לפי שהוסרה בו מכלל עשה. לפיכך המחמר אחר בהמתו בשבת — פטור."

דער רמב"ם זאגט ווייטער אז דער לאו פון "לא תעשה כל מלאכה... ובהמתך" רעדט נישט פון שביתת בהמה (ד.ה. אז די בהמה אליין זאל רוען), נאר פון א מענטש וואס טוט א מלאכה מיט זיין בהמה — כגון חורש — וואס דאס איז שביתת אדם, נישט שביתת בהמה.

פשט

ס'איז דא א מצוות עשה אז א אידישע בהמה (חיה, עוף — אלע מינים) זאל רוען שבת. דער מקור איז "למען ינוח שורך וחמורך" — א לשון עשה. ווייל ס'איז נאר אן עשה (נישט קיין לאו), איז מען פטור פון מלקות אויב מען איז עובר. "מחמר" — איינער וואס גייט מיט און פירט זיין בהמה וואס טראגט א משא — איז אויך פטור. דער לאו פון "לא תעשה כל מלאכה... ובהמתך" רעדט פון א פאל ווי חורש, וואו דער מענטש אליין טוט א מלאכה מיט הילף פון די בהמה, און דאס איז שביתת אדם, נישט שביתת בהמה.

חידושים און הסברות

**1) פארוואס רעכנט דער רמב"ם נישט שביתת בהמה אלס אן עקסטערע מצוות עשה אין מנין המצוות?**

שביתת בהמה איז דאך א קלארע מצוה מן התורה — פארוואס רעכנט דער רמב"ם עס נישט אלס א באזונדערע מצוות עשה? מפרשים פרוכירן צו זאגן אז שביתת בהמה איז בכלל די כללות'דיגע עשה פון "תשבות" — ד.ה. "תשבות" כולל נישט נאר דו זאלסט שובת זיין, נאר אויך דיין בהמה זאל שובת זיין. אבער על כל פנים, ס'איז עצם אן עקסטערע דין פון שביתת וואס ליגט אויף די בהמה.

**2) "שורך וחמורך" — לאו דווקא, כולל כל בהמה חיה ועוף**

"שורך וחמורך" איז נישט דווקא אקס און אייזל, נאר כולל אלע מינים — בהמה, חיה, ועוף. דער רמב"ם רעכנט נישט אויס "דגים" (פיש) דא, אבער שפעטער אין פרק ברענגט ער בפירוש אז אויך שביתת דגים איז דא. דער תירוץ: ס'איז סתם ווייניגער שייך פראקטיש — ווייל ס'איז זעלטן אז מען טרעפט א וועג צו טון מלאכות מיט פיש.

**3) דער חילוק צווישן "הוצאת משא על בהמתו" און "מחמר"**

דער רמב"ם זאגט צוויי זאכן: ערשטנס, "אסור להוציא משא על הבהמה" — ער לייגט א משא אויף די בהמה. צווייטנס, "המחמר אחר בהמתו" — ער גייט מיט, ער פירט, ער שלעפט מיט די בהמה. דאס איז נישט א חזרה אויף דעם זעלבן דין, נאר א גרעסערע חידוש: אפילו ביי "מחמר", וואו דער מענטש טוט יא א שטיקל מעשה (ער גייט מיט, ער פירט), נאך אלץ איז ער פטור ווייל ס'איז נאר אן עשה.

**4) "פטור" — פטור אבל אסור, אבער דא מדאורייתא?**

דער כלל גדול איז אז "פטור" אין הלכות שבת מיינט "פטור אבל אסור" (מדרבנן). אבער דא שטימט עס נישט גלאט, ווייל הוצאת משא על בהמתו איז דאך אסור מדאורייתא (עשה)! דער חילוק: די עצם הוצאת משא על בהמתו — דאס איז עובר אויף מצוות עשה מדאורייתא. אבער דאס וואס

דער מענטש גייט מיט (מחמר) — דאס אליין איז אפשר נאר אסור מדרבנן, ווייל די קליינע מעשה פון מחמר הייסט נישט קיין מעשה. אויב ס'וואלט געווען א לאו, אפשר וואלט מחמר געווען אנדערש, אבער ווייל ס'איז נאר אן עשה, איז מחמר נאר מדרבנן.

**5) אפשר זענען דא צוויי באזונדערע איסורים — עשה אויף שביתת בהמה, און א באזונדער איסור דרבנן אויף מחמר**

אפשר איז דא א עשה מדאורייתא אז די בהמה זאל רוען (הוצאת משא), און דערצו א באזונדער איסור מדרבנן אויף מחמר זיין. דער חידוש פון רמב"ם: א מענטש וואלט געקענט טראכטן אז ביי הוצאת משא איז ער פטור ווייל ער טוט נישט קיין מעשה — אבער ביי מחמר, וואו ער טוט יא א מעשה, זאל ער חייב זיין. קומט דער רמב"ם און זאגט: ניין, אפילו מחמר איז פטור, ווייל ס'איז בכלל נישט קיין לאו — ס'איז נאר אן עשה, און אפילו א "לאו שיש בו מעשה" העלפט נישט ווען ס'איז בכלל נישט קיין לאו.

**6) דער לאו פון "לא תעשה כל מלאכה... ובהמתך" — רעדט פון שביתת אדם, נישט שביתת בהמה**

ס'שטייט דאך בפירוש אין עשרת הדברות "לא תעשה כל מלאכה... ובהמתך" — א לאו! פארוואס זאגט דער רמב"ם אז ס'איז נישט דא קיין לאו אויף שביתת בהמה?

דער רמב"ם ענטפערט: דער לאו פון "לא תעשה כל מלאכה... ובהמתך" רעדט נישט פון שביתת בהמה (אז די בהמה אליין זאל רוען). ער רעדט פון א פאל ווי חורש — וואו דער מענטש אליין טוט א מלאכה מיט הילף פון זיין בהמה. דאס איז שביתת אדם, נישט שביתת בהמה. דער חידוש פון "ובהמתך" איז: זאלסט נישט מיינען אז ווייל דו טוסט עס מיט א בהמה הייסט עס נישט ווי דו טוסט עס — ניין, "אתה ובהמתך" הייסט אז דו ביסט חורש, דו ביסט עובר אויף סקילה. די בהמה איז ווי א "power tool" — א שטארקע כלי, דער מענטש שטייט און פירט די בהמה, ער זאגט איר וואו צו גיין, ער שטייט איבער מיט'ן אקער-אייזן — אבער דאס הייסט אז דער מענטש איז חורש.

**7) דער חילוק צווישן "חורש מיט א בהמה" (= שביתת אדם) און "בהמה טראגט א משא" (= שביתת בהמה)**

דער יסוד'דיגער חילוק: ביי חורש — דער מענטש טוט א מלאכה, די בהמה איז נאר א כלי, ער איז עובר אויף סקילה ווי יעדע מלאכה. ביי הוצאת משא אויף א בהמה — די בהמה טוט אליין, דער מענטש טוט נישט, ס'איז נאר אן עשה פון שביתת בהמה. דער לאו פון "ובהמתך" קומט נישט צו זאגן א נייע זאך אז די בהמה אליין זאל נישט ארבעטן — ער קומט צו זאגן אז ווען דו ארבעטסט מיט א בהמה, הייסט עס אויך דו ארבעטסט.

**8) קיין מלקות אפילו אויף דער עקסטערע לאו פון "ובהמתך"**

א מענטש קען טראכטן אז אויב ער איז חורש מיט זיין בהמה, באקומט ער כאטשיג מלקות פאר דער לאו פון "ובהמתך" אין אופנים וואו ס'איז נישט דא סקילה (למשל, פעלערהאפטע התראה). דער רמב"ם זאגט ניין — דאס איז א "לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין": וויבאלד דער זעלבער לאו שליסט אויך איין סקילה-פעלער (חורש בשבת), באקומט מען קיינמאל נישט מלקות דערפון, אפילו ווען סקילה איז פראקטיש נישט אנווענדבאר.

**9) שאלה: פארוואס דארף מען דאס בכלל זאגן?**

דער פסוק "לא תעשה כל מלאכה... אתה ובהמתך" איז איין פסוק, נישט צוויי באזונדערע לאוין. דער רמב"ם רעכנט עס נישט אלס א באזונדערע לאו. אויב אזוי, פארוואס זאל מען בכלל דארפן דערמאנען אז מ'באקומט נישט מלקות? ס'איז דאך דער זעלבער לאו ווי כל חילול שבת! דער תירוץ:

גוי. אפילו פארקויפן — וואו די בהמה ווערט דעם גוי'ס איינגטום — האבן חכמים אסור'ט, גזירה שמא ישאילנה וישכירנה. אויב ער האט פארקויפט, קנס'ט מען אים ביז צען מאל דעם פרייז — ער מוז צוריקקויפן.

חידושים און הסברות

### (1) דריי לעוועלס פון גזירה:

(1) מלאכה מיט אייגענע בהמה = דאורייתא (עשה); (2) פארבארגן/פארדינגען צו גוי = אסור (עשה/דרבנן); (3) פארקויפן = גזירה דרבנן אויף גזירה.

### (2) שבורה — צעבראכענע בהמה:

אפילו א צעבראכענע בהמה (וואס מ'קען שוין נישט טון חרישה דערמיט) טאר מען נישט פארקויפן — גזירה שמא יתקן אותה, מ'האט מורא ער וועט זי אויסהיילן.

### (3) סרסור — פארקויפן דורך א בראקער:

"מותר למכור על ידי סרסור, שסרסור אינו משאיל ואינו משכיר." דער בראקער'ס דזשאב איז נאר פארקויפן, ער האט נישט קיין שייכות צו השאלה/שכירות. ממילא פאלט אוועק דער טעם פון דער גזירה.

### (4) סוס — מותר למכור:

"מותר למכור סוס, שאין הסוס עומד אלא לרכיבה." א סוס דינט נאר פאר רכיבה, נישט פאר מלאכה (חרישה, שלעפן פעקלעך). רכיבה איז נישט אסור דאורייתא ווייל חי נושא את עצמו — א לעבעדיגע באשעפעניש טראגט זיך אליין, ממילא איז רייטן אויף א סוס נישט הוצאה. אפילו אויב רכיבה איז אסור מדרבנן, איז עס נישט קיין איסור דאורייתא, ממילא מעג מען פארקויפן א פערד.

### (5) חשוד למכור לגוים:

"וכדרך שאסור למכור לגוי, כך אסור למכור לישראל החשוד למכור לגוים." דער איסור ווערט אויסגעברייט אויף א צווייטן לעוועל — אפילו פארקויפן פאר אן אידישן סרסור (מיטלמאן) וואס וועט עס ווייטער פארקויפן.

### (6) פארוואס אזעלכע חומרות אויף אן עשה?

עס ווערט פארגעלייגט אז אפשר איז דא א צוגעלייגטע סיבה — נישט נאר "למען ינוח" (אז די בהמה זאל רוען), נאר אויך שייכות צו עבודה זרה (מ'טאר נישט פארקויפן לפני אידיהם ולאחר אידיהם). עבודה זרה ברענגט גרויסע חומרות.

---

מכירת פרה לשחיטה, בהמה דקה, חיה גסה

רמב"ם ווערטער

"מותר למכור להם פרה לשחיטה ושוחט אותה לפניו, אבל לא ימכור סתם, אפילו שור של פטם, שמא ישהה אותה ויעבוד בה."

"מקום שנהגו למכור בהמה דקה — מוכרין, מקום שנהגו שלא למכור — אין מוכרין."

פשט

מ'מעג נאר פארקויפן א קו ווען דער גוי שעכט עס ממש לפניו. אבער סתם פארקויפן — אפילו א געשטאפטע שור וואס שטייט געווענליך לשחיטה — איז אסור, ווייל אפשר וועט דער גוי עס נישט גלייך שעכטן און וועט דערווייל ארבעטן דערמיט שבת. בהמה דקה (קליינע בהמות ווי שאף/ציגן) איז אנדערש פון בהמה גסה, ווייל מ'טוט דערמיט נישט אזוי פיל מלאכות — ממילא איז עס תלוי אין מנהג המקום.

חידושים און הסברות

(1) חיה גסה (וויילדע גרויסע חיות) האט דעם זעלבן דין ווי בהמה גסה — בכל מקום אין מוכרין.

"אתה ובהמתך" איז נישט א נייע לאו, נאר א חידוש אין הלכות חורש — צו מגלה זיין אז ארבעטן מיט א בהמה איז אויך מיוחס צום מענטש.

---

מחלוקת ראשונים אין פשט רמב"ם — רמב"ן vs. מגיד משנה

רמב"ם'ס ווערטער

(המשך הלכה א' — דער לאו פון "ובהמתך" און מחמר)

חידושים און הסברות

### (1) רמב"ן'ס פשט:

מחמר לויט דער רמב"ם איז נישט דא קיין לאו דאורייתא — נאר אן איסור עשה (אדער דרבנן). ממילא, ווען דער רמב"ם זאגט "לא שנה תלש את העשב" מוז עס רעדן פון חורש (וואו דער מענטש טוט ממש א מלאכה צוזאמען מיט דער בהמה), נישט פון מחמר. א גרויסער חילוק צווישן חורש (מענטש טוט צוזאמען מיט בהמה = סקילה) און מחמר (בהמה טוט, מענטש ענקארעדזשט = נאר עשה/דרבנן).

### (2) מגיד משנה'ס פשט:

דער רמב"ם מיינט אז מחמר איז יא א לאו דאורייתא, נאר אזא לאו וואס מ'באקומט נישט מלקות. פארוואס? ווייל דער זעלבער פסוק "לא תעשה כל מלאכה... ובהמתך" שליסט איין סיי חורש סיי מחמר. וויבאלד אין דעם זעלבן פסוק ליגט אויך סקילה (פאר חורש), איז עס א "לאו שניתן לזוהרת מיתת בית דין" און מ'באקומט נישט מלקות אפילו פאר מחמר.

### (3) דער חילוק צווישן די צוויי פשטים:

לויט דער רמב"ן איז דא א גרויסער חילוק צווישן חורש און מחמר. לויט דער מגיד משנה זענען חורש און מחמר ביידע אין דעם זעלבן פסוק, ביידע ענליך — ביידע זענען וועגן ווי דער מענטש טוט מלאכה צוזאמען מיט זיין בהמה. נאר חורש = סקילה, מחמר = לאו (אן מלקות). אבער אויך לויט דעם מגיד משנה בלייבט דער חילוק: חורש האט א מעשה, מחמר האט נישט קיין מעשה.

### (4) מחמר — לאו שאין בו מעשה

דער יסוד פארוואס מחמר קען נישט האבן סקילה/מלקות (אפילו לויט מגיד משנה) איז ווייל הוצאה איז א מלאכה גרינגה — דער מענטש טוט גארנישט פיזיש, ער וואקט נאר נעבן דער בהמה. דאס איז א לאו שאין בו מעשה — אן א מעשה קען בית דין נישט געבן מלקות (רבי יוחנן'ס כלל).

(5) שאלה: אויב דער מענטש האט אליין ארויפגעלייגט דעם פעקל אויף דער בהמה, און נאכדעם איז ער מחמר — איז ער דעמאלטס חייב?

ארויפלייגן איז איין זאך (אבער וועלכע מלאכה איז דאס?), און דער טראגן טוט די בהמה, נישט דער מענטש. דער מענטש'ס ראלע בלייבט מחמר — וואס איז פונדאמענטאל אנדערש ווי חורש אין דעם זין אז ביי חורש טוט דער מענטש א מעשה, ביי מחמר נישט.

---

הלכות השאלה, השכרה, מכירה פון בהמה גסה צו א גוי

רמב"ם'ס ווערטער

"אסור לישראל להשאיל או להשכיר בהמה גסה לגוי כדי שלא יעשה בה מלאכה בשבת, הרי מצווה הוא על שביתת בהמתו."

"ואסרו חכמים למכור בהמה גסה לגוי, גזירה שמא ישאילנה וישכירנה."

"ואם מכר, קונסין אותו עד עשרה בדמיה."

פשט

די מצוה פון שביתת בהמתו מיינט נישט נאר אז דו אליין זאלסט נישט ארבעטן מיט דיין בהמה — אויך ווען א גוי ארבעט מיט דיין בהמה ביסטו עובר. ממילא טאר מען נישט פארבארגן אדער פארדינגען א בהמה גסה צו א

דער נכרי איז גרינגער ווי בהמה; חרש שוטה וקטן זענען שווערער ווי בהמה; שוטה איז גרינגער ווי חרש, און גרינגער ווי קטן.

#### חידושים און הסברות

### 1 פארוואס איז נכרי גרינגער ווי בהמה?

א בהמה איז אן אידישע בהמה — שביתת בהמתו איז א דין וואס קען זיין דאורייתא, בעת אמירה לנכרי איז אייביג נאר דרבנן. דעריבער איז בהמה חמור'ער. אפילו ביידע זענען דאך איסורי דרבנן — ביי בהמה איז דא א וועג אז עס זאל זיין דאורייתא, אבער ביי נכרי איז עס קיינמאל נישט דאורייתא. דערפאר לאזט מען קודם דעם נכרי.

### 2 חרש שוטה וקטן — "אדם מישראל":

כאטש זיי זענען פטור פון מצוות, זענען זיי אידן, און מ'טאר נישט טון מלאכה דורך זיי. דער יסוד: אויב ס'איז דא שביתת בהמה, איז זיכער דא שביתת חרש שוטה וקטן — זיי זענען מער חשוב ווי א בהמה. ער האט מצוה על שביתת בנו, אבער נישט מצוה על שביתת גויים.

### 3 חרש vs. שוטה:

א חרש איז נאר א סארט שוטה — ער קען נישט הערן, מ'האט זיך נישט געקענט לערנען מיט אים. ער איז "אייניג שוטה ווי שוטה" — אבער דאך מ'געבט ענדער פאר א שוטה.

### 4 קטן vs. שוטה:

א קטן איז א "מומא עובר" — ער וועט באלד גרויס ווערן. א שוטה איז ווי "א קטן וואס איז קיינמאל נישט געווארן אויס קטן". דעריבער איז שוטה גרינגער.

---

### פחות פחות מד' אמות — ווען מ'האט גאר קיין עצה

#### רמב"ם'ס ווערטער

אויב מ'האט נישט קיין בהמה, נישט קיין נכרי, נישט קיין חרש שוטה וקטן — "מהלך בפחות פחות מד' אמות."

"ואפילו מציאה שבא לידו — מהלך בה פחות פחות מד' אמות."

#### פשט

דער לעצטער אויסוועג איז ער אליין טראגט, אבער שטעלט זיך אפ יעדע פחות מד' אמות. דער היתר גילט נישט נאר פאר זיין אייגן געלט, נאר אפילו פאר א מציאה וואס ער האט יעצט געטראפן.

#### חידושים און הסברות

1 פחות פחות מד' אמות איז א היתר, נישט נאר א מצמצם — דאס איז מפורש.

### 2 חילוק צווישן מציאה און אייגן געלט:

ביי אנדערע הלכות זאגט מען אז מציאה איז נישט חסרון כיס — מ'האט נישט אזוי פיל רחמנות. אבער דא זעט מען אנדערש — מציאה קריגט אויך דעם היתר.

### 3 א מערקווירדיגער חילוק:

ביי אייגן געלט — מ'דארף קודם געבן פאר א נכרי, און נאר אויב נישט קיין נכרי מעג מען פחות פחות מד' אמות. אבער ביי מציאה — מ'טאר נישט געבן פאר א נכרי, אבער מ'מעג יא פחות פחות מד' אמות. דאס הייסט: אויב א מענטש האט ביידע — אייגן געלט און מציאה — דאס אייגן געלט גיט ער דעם נכרי, און די מציאה טראגט ער פחות פחות מד' אמות.

### 4 פרק ו' פאראלעל:

אין פרק ו' שטייט שוין אן ענליכע הלכה ("מי שאבד לו דבר") וועגן שחר שבת און אמירה לנכרי. דארט שטייט אז מציאה קען מען נישט געבן פאר א נכרי, אבער מ'קען גיין פחות פחות מד' אמות. דאס איז נישט קיין סתירה — ס'איז צוויי באזונדערע דינים.

### 5 דער רמב"ם'ס שיטה בנוגע פחות פחות מד' אמות:

2 משאיל/משכיר בהמה דקה: דער רמב"ם זאגט עס נישט ארויס קלאר. דער בית יוסף ברענגט פון פוסקים אז לכאורה אלע היתרים (מנהג המקום ביי בהמה דקה, שור של פטם לשחיטה) זענען נאר אויף מכירה — וואס איז א צווייטער לעוועל איסור. אבער אויף השכרה טאר מען טאקע נישט, ווייל השכרה איז שטרענגער (ווייל די בהמה בלייבט דינע).

---

### מי שחשכה לו בדרך — נוצן א בהמה, נכרי, חרש שוטה וקטן

#### רמב"ם'ס ווערטער

"מי שחשכה בדרך ולא היה עמו נכרי שיטול כיסו" — אויב ער האט א בהמה, מעג ער "מניח כיסו עליה כשהיא מהלכת", און "כשתרצה לעמוד" זאל ער עס אראפנעמען, "כדי שלא תעמוד וכיסו עליה, עד שלא תיהא שם לא עקירה ולא הנחה."

"אבל אסור לו להנהיגה אפילו בקול כל זמן שכיסו עליה, כדי שלא יהיה מחמר בשבת."

#### פשט

ווען איינער איז געווארן תקוע אויפ'ן וועג ערב שבת מיט זיין געלטבייטל, און ס'איז נישטא קיין גוי, מעג ער ארויפלייגן דעם כיס אויף די בהמה בשעת זי גייט, אבער מוז עס אראפנעמען ווען זי שטעלט זיך אפ — אזוי אז ס'איז נישטא קיין עקירה והנחה ביי די בהמה. אפילו אין דעם ספעציעלן פאל וואו מ'האט מתיר געווען ארויפצולייגן דעם כיס, טאר ער נישט פירן/אינקארעדזשן די בהמה — אפילו נישט מיט קול — ווייל דאס איז מחמר בשבת.

#### חידושים און הסברות

1 דער מעקאניזם: דער מענטש מאכט די עקירה (ארויפלייגן) ווען די בהמה גייט, און נעמט אראפ איידער זי שטעלט זיך אפ — ממילא האט די בהמה נישט קיין עקירה און נישט קיין הנחה. ווען ער נעמט עס אראפ פון די בהמה, דארף ער שטיין בלייבן — ער מעג נישט ווייטער גיין מיט דעם כיס אין האנט (ווייל דאס וואלט געווען הוצאה).

2 שווערע קשיא אויף איסור מחמר דא: אויב די בהמה טוט נישט קיין עקירה והנחה (ווייל ער נעמט אראפ דעם כיס איידער זי שטעלט זיך אפ), וואס איז דען דער איסור מחמר? מחמר רעדט זיך דאך געווענליך ווען די בהמה טוט אן עכטע הוצאה! צוויי מעגליכע תירוצים: (1) אפשר איז מחמר אליין אן איסור — ווייל דער מענטש מאכט כאילו די עקירה דורך וואס ער זאגט פאר די בהמה צו גיין/שטיין; (2) אפשר איז דאס א דרבנן — ווייל עס זעט אויס ווי איינער ארבעט מיט זיין בהמה, אפילו אויב טעכניש איז נישטא קיין הוצאה. דאס איז א שווערע פראבלעם וואס די מפרשים האבן אויך נישט קלאר באהאנדלט. דער בית יוסף אליין האט נישט א קלארע תשובה.

### 3 גזירת חכמים — נישט געבן בהמה ביי א גוי:

"גזירת חכמים היא שלא יניח ישראל בהמה אצל עובד כוכבים." מ'נוצט נישט קודם די עצה פון געבן דעם כיס פאר א גוי (אנשטאט ארויפלייגן אויף די בהמה) ווייל ס'איז א גזירת חכמים אז מ'זאל נישט לאזן א בהמה ביי א גוי. די עצה פון עקירה/הנחה מיט א בהמה איז נאר ווען ס'איז נישטא קיין גוי.

---

### דיני קדימה: בהמה, נכרי, חרש שוטה וקטן

#### רמב"ם'ס ווערטער

דער רמב"ם זאגט מ'זאל קודם געבן פאר א נכרי איידער מ'נוצט די בהמה. "היו לפניו חרש שוטה וקטן" — מ'זאל ענדער לייגן אויף די בהמה ווי געבן פאר זיי, "לפי שהן אדם מישראל." "היו לפניו חרש ושוטה — נותנו לשוטה. שוטה וקטן — נותנו לשוטה."

#### פשט

וואכעדיגע מעשה. מען מעג יא האלטן אלע שטריק פון מערערע גמלים אין איין האנט.

#### חידושים און הסברות

**(1) דער איסור איז נישט וועגן משא אדער הוצאה, נאר וועגן מראית עין —**  
עס זעט אויס ווי א וואכעדיגע טעטיגקייט.

**(2) שיעור החבל:** דער שטריק וואס הענגט ארויס פון דער האנט טאר נישט זיין מער ווי א טפח, און דער שטריק צווישן דער בהמה'ס מויל און דער האנט מוז זיין העכער פון דער ערד א טפח — כדי עס זאל נישט אויסזען ווי עס שלעפט זיך.

---

#### לא תצא הבהמה בזוג שבצוארה

רמב"ם'ס ווערטער

"לא תצא הבהמה בזוג שבצוארה ואפילו הוא פקוק ואינו מוציא קול."

פשט

א בהמה טאר נישט ארויסגיין מיט א גלעקל אויפ'ן האלז, אפילו אויב עס איז פארשטאפט און מאכט נישט קיין קול.

#### חידושים און הסברות

**(1) איז דער איסור ווייל השמעת קול בשבת** (ווי כלי שיר), אדער ווייל עס זעט אויס ווי מען גייט צום שוק? דער רמב"ם'ס לשון "ומן הטעם הזה" פארבינדט עס מיט דעם זעלבן טעם ווי גמלים — נראה כמוליכן לשוק. דאס דערקלערט פארוואס אפילו א פארשטאפטער גלעקל (אן קול) איז אסור — ווייל דער אויסזען אליין איז דער פראבלעם.

**(2) ביי א מענטש איז דא אן איסור פון כלי שיר, אבער ביי א בהמה איז דער עיקר טעם דער מראית עין פון שוק.**

---

רשימה פון זאכן וואס א בהמה טאר נישט ארויסגיין דערמיט

רמב"ם'ס ווערטער

"ולא בזוג שבכסותה, ולא בחותם שבצוארה, ולא בחותם שבכסותה, ולא ברצועה שברגליה, ולא בסולם שבצוארה..."

פשט

- זוג שבכסותה — גלעקלעך אין דער בהמה'ס מאנטל.

- חותם שבצוארה / שבכסותה — א סימן/לעיבל וועם די בהמה באלאנגט (ענליך צום חותם ביי אן עבד).

- רצועה שברגליה — א רצועה אויף די פיס (צו באגרעניצן טריט).

- סולם שבצוארה — א מכשיר אויפ'ן האלז אז די בהמה זאל נישט דרייען דעם קאפ.

#### חידושים און הסברות

**(1) דער כללידיגער טעם פאר אלע: ס'קען אראפפאלן, און דער בעל הבית וועט עס אויפהייבן און קומען צו טלטול ד' אמות ברשות הרבים.** דאס איז דער זעלבער יסוד ווי ביי אשה מיט תכשיטים וואס קענען אראפפאלן.

**(2) ביי רצועה שבין קרניה** — איז קיין חילוק צו עס איז לנוי אדער לשמור, ביידע זענען אסור. ווען עס איז לנוי, פארוואס זאל מען נישט זאגן עס איז ווי א תכשיט? דער תירוץ: ס'קען אראפפאלן.

---

חמור מיט מרדעת / אוכף

רמב"ם'ס ווערטער

"ואין חמור יוצא במרדעת אלא אם כן קשורה לו מערב שבת."

"אין חמור יוצא באוכף אלא אם כן קשור לו מערב שבת."

פשט

אין דער גמרא שטייט אז חכמים האבן נישט געוואלט אויסזאגן דעם היתר פון פחות פחות מד' אמות. דער רמב"ם האט עס יא אויסגעזאגט, אבער מיט א באגרעניצונג: נאר אויב נישטא קיין נכרי און קיין אנדערע עצה.

#### (6) מציאה שבאה לידו vs. קודם שבאה לידו:

דער רמב"ם'ס חילק'ט: אחר שבאה לידו (ער האט שוין די מציאה) — מען מען פחות פחות מד' אמות, אפילו לכתחילה. קודם שבאה לידו (ער האט נאך נישט קונה געווען) — נישטא דער היתר פון פחות פחות מד' אמות. דעמאלט לאזט מען אים מחשיך זיין (וואקן ביז מוצאי שבת). "להכשיר" מיינט: אויב ער קען מכשיר זיין (ד.ה. ער קען עס באקומען אן חילול שבת), דארף ער. נאר אויב ער קען נישט מכשיר זיין, דעמאלט קריגט ער דעם היתר.

#### (7) ראב"ד'ס מחלוקת:

דער ראב"ד זאגט אז דאס איז שיבוש — ער האלט נישט אז מ'קען נוצן פחות פחות מד' אמות פאר מציאה. למעשה: נאר דער רמב"ם איז מתיר פחות פחות מד' אמות פאר מציאה. רוב פוסקים (ראב"ד, שולחן ערוך, אנדערע) זאגן אז מ'טאר נישט.

#### (8) קשיא אויף "מציאה שבאה לידו":

מציאה שבאה לידו איז דאך שוין זיינס — ער איז שוין זוכה געווען. וואס איז דער חידוש אז ס'הייסט נאך "מציאה"? דער ענטפער: ס'איז נישטא דער "אדם בהול על ממנו" — ער איז נאך נישט אזוי צוגעבונדן צו דעם. אבער דאס שאפט "פאני פראבלעמען": ווי לאנג דארף א מענטש האבן א זאך אז ס'זאל נאך הייסן "מציאה" און נישט "שלו"?

---

וואס א בהמה מעג און טאר נישט טראגן בשבת — מתג ורסן

רמב"ם'ס ווערטער

"מותר למשוך את הבהמה במתג ורסן... והוא שתהא ראויה לאותו הרסן. סוס — שיר, גמל — אפרסר, נאקה — חטם, חמור — סוגר. אבל אם הוציא בהמה במתג שאינו משתמרת בו... כגון שקשר חבל בפי הסוס... או במתג שאינו צריך לו אלא לשמירה פחותה ממנו, כגון שהוציא חמור בשיר של סוס... הרי זה משא. שכל שמירה מעולה או שמירה פחותה משא הוא."

פשט

מען מעג פירן א בהמה מיט א רסן/מתג וואס פאסט פאר איר. יעדע בהמה האט איר אייגענעם סארט רסן. אבער אויב דער רסן איז צו שוואך (די בהמה קען אנטלויפן) אדער צו שטארק (מער ווי וואס זי דארף), איז דאס א משא.

#### חידושים און הסברות

**(1) דער כלל: שמירה מעולה או שמירה פחותה — משא הוא.**

נישט נאר א צו שוואכע שמירה (וואס איז ניצלאז), נאר אויך א צו שטארקע שמירה (וואס איז איבעריג) ווערט באטראכט ווי א משא. דער לאגיק: דאס איבעריגע טייל פון דער שמירה איז סתם א לאסט וואס די בהמה שלעפט אומזיסט. ביישפיל: א חמור מיט א שיר פון א סוס — דאס איז צו שטארק פאר אים, ממילא איז דער איבעריגער חלק א משא.

---

לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך

רמב"ם'ס ווערטער

"לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך... מפני שנראה כמי שמוליכן לשוק למכור או להביא סחורה עמהם שם."

"אבל מכניס הוא חבלים לתוך ידו."

פשט

מען טאר נישט צובינדן א גרופע גמלים איינס צום אנדערן און זיי שלעפן. דער טעם: עס זעט אויס ווי מען פירט זיי צום שוק צו פארקויפן — א

- **סבכה** — א נעץ אויף דער מויל כדי די בהמה זאל נישט בייסן און נישט עסן.

- **עור הקופד** — א פרה האט טייערע דדים (אייטערס), און אנדערע בעלי חיים ווילן אויך הנאה האבן פון דער מילך. לייגט מען ארויף א שטעכעדיגע הויט פון א קופד (פארקויפנין/היסטריקס) אויף די דדים, כדי שרצים זאלן אנטלויפן — אסור בשבת.

---

**עז שחוקק לה בין קרניה**

רמב"ם'ס ווערטער

"עז שחוקק לה בין קרניה מעג ארויפלייגן א אפסר הקשור בחקק בשבת."

פשט

אן עז וואס האט א אויסגעקריצטע שטעלע צווישן די הערנער, מעג מען אריינלייגן א רסן דארט, ווייל דאס איז די רעגולערע שמירה פאר אזא עז.

**חידושים און הסברות**

**1**) דאס איז נאר ביי א **יונגע עז** וואס איז "תכוף בין קרניה" — די הערנער זענען נאענט צוזאמען, דער רסן זיצט גוט.

**2**) ביי אן **אלטע עז** (זקנה) אדער א **נטיח** (א שטויסגעע עז) — איז אסור, ווייל **שמא תנתח** — זי קען עס אפרייסן, עס פאלט אראפ, און דער מענטש וועט עס אויפהייבן. א ציג איז א "ווילדע חברה" — זייער ווילד, און קען לייכט אפרייסן דעם רסן.

---

**זכרים יוצאים בעור הקשור על זכרותם**

רמב"ם'ס ווערטער

"זכרים יוצאים בעור הקשור להם על זכרותם כדי שלא יעלו על הנקבות; ובעור הכשרים על לבן כדי שלא יפלו עליהם זאבים."

פשט

מאנליכע בהמות מעגן ארויסגיין מיט א שטיק לעדער אויף זייער זכרות (כדי זיי זאלן נישט באשפרינגען די נקבות), און מיט א שטיק לעדער אויפ'ן הארץ (כדי וואלוון זאלן נישט אנפאלן).

**חידושים און הסברות**

דער כלל: **אלעס וואס איז לטובת הבהמה — צו שיצן זי, צו העלפן איר — איז מותר**. דאס איז דער יסוד פארוואס אלע דאזיגע זאכן זענען מותר: עס איז אין אינטערעס פון דער בהמה, נישט בלויז פון דעם בעל הבית. אפילו ווען דער בעל הבית האט אויך הנאה דערפון, איז דער עיקר אז עס איז א טובה פאר דער בהמה.

---

**רחלות מיט צוגעבונדענע עקן**

רמב"ם'ס ווערטער

"רחלות יוצאות כשזנבן כשרות למעלה על גבן כדי שלא יעלו עליהם זכרים."

פשט

יונגע שאף מעגן ארויסגיין מיט זייער עק צוגעבונדן אויבן, כדי זכרים זאלן זיי נישט באשפרינגען.

**חידוש**

**חידושים און הסברות**

דאס איז ווידער דער זעלבער כלל — עס איז לטובת הבהמה. דער תנאי איז אז עס זאל זיין גוט צוגעבונדן אז עס פאלט נישט אראפ (ווייל אויב עס פאלט אראפ, וועט דער מענטש עס אויפהייבן און טראגן).

---

א חמור טאר נישט ארויסגיין מיט א זאטל (מרדעת) אדער אוכף סיידן עס איז צוגעבינדן פון ערב שבת.

**חידושים און הסברות**

א מרדעת (דעק) איז אנדערש פון אן אוכף — א מרדעת העלפט דער בהמה (וואריעמקייט), אבער אן אוכף איז נאר צום טראגן (לטובת דעם מענטש).

---

**גמל מיט מטוטלת**

רמב"ם'ס ווערטער

"ולא יוצא הגמל במטוטלת התלויה לו בדבשתו או בזנבו... ואין יוצא בקשירה אלא אם כן היא קשורה לו בזנבו ובחוטרתו."

פשט

א גמל טאר נישט ארויסגיין מיט א קישעלע וואס הענגט פון זיין הויקער (דבשת) אדער עק, סיידן עס איז גוט צוגעבינדן ביי ביידע — עק און הויקער (חוטרת).

**חידושים און הסברות**

דבשת און חוטרת זענען ביידע ווערטער פאר דעם הויקער פון א גמל.

---

**גמל עקוד יד או עקוד רגל**

רמב"ם'ס ווערטער

"ולא יצא הגמל עקוד יד או עקוד רגל."

פשט

א גמל זאל נישט ארויסגיין מיט צוזאמגעבינדענע הענט אדער פיס (מלשון עקידה). דער טעם: עס קען אראפפאלן.

---

**טלאים, כבשים, עגלים — ספעציפישע איסורים**

רמב"ם'ס ווערטער

"ואין הטלאים יוצאים בחוטים ולא ברצועות שברגליהם."

"ואין הכבשים יוצאים בעגלה שתחת האליה."

"ואין הכבשה יוצאת בעץ שמניחין לה בחוטמה כדי שתתעטש ויפלו התולעים שבמוחה."

"ואין העגל יוצא בעול קטן שמניחין לו על צוארו כדי שיקנה ויהא נוח לחרישה."

פשט

- לעמער טארן נישט ארויסגיין מיט שטריקלעך אדער רצועות.

- שאף האבן א גרויסע שווערע וויידל (אליה) וואס שלעפט זיך, מאכט מען א קליין וועגעלע דרונטער — טאר מען נישט בשבת.

- מען לייגט אריין א שטיקל האלץ אין דער נאז פון א שאף כדי זי זאל ניסן (האטשוען) און ארויסווארפן תולעים פון איר מוח — אסור בשבת.

- א יונג קעלבל וואס מען לערנט אויס צו פליגן מיט א קליין עול, טאר נישט ארויסגיין דערמיט בשבת.

**חידושים און הסברות**

ביי דעם עגל: דאס איז א סארט "חינוך" פאר א בהמה — מען געוויינט אים פון יונגווייז צו טראגן א עול כדי ער זאל שפעטער זיין א גוטער חורש.

---

**סבכה, עור הקופד**

רמב"ם'ס ווערטער

"לא תצא בסבכה."

"לא תצא הפרה בעור הקופד."

פשט

עזים מיט צוגעבונדענע דדין

רמב"ם'ס ווערטער

"העזים יוצאות והדין קשורות כדי שייבשו מן החלב, אבל אם קשרן כדי שלא יצא החלב עד שיאכל אותה לערב — הרי אלו לא יצאו."

פשט

ציגן מעגן ארויסגיין מיט צוגעבונדענע אייטערס כדי דער מילך זאל אויסטריקענען (לטובת הבהמה). אבער אויב מ'בינדט צו כדי צו שפארן דעם מילך ביז אווענט — טאר מען נישט.

חידושים און הסברות

(1) דער חילוק איז קלאר: ווען עס איז **לטובת הבהמה** (אויסטריקענען) איז מותר; ווען עס איז **לטובת דעם בעל הבית** (שפארן מילך) איז אסור.

(2) אויסערדעם, ווען עס איז נאר "לערב" (ביז אווענט) איז עס שוואכער צוגעבונדן, און מ'האט מורא עס וועט אראפפאלן און דער מענטש וועט עס טראגן — שמא יבוא לידי אסור.

---

סוס מיט זנב שועל, זוג שבין עיניו

רמב"ם'ס ווערטער

"ולא יצא הסוס בזנב שועל ולא בזוג שבין עיניו."

פשט

א פערד טאר נישט ארויסגיין מיט א פוקס-שוואנץ (סגולה קעגן עין הרע) אדער א גלאק צווישן די אויגן.

חידושים און הסברות

דער זנב שועל איז א סגולה קעגן עין הרע — עס ווערט געפרעגט: ווער מאכט עין הרע אויף א פערד, אנדערע פערד אדער מענטשן? עס בלייבט אומקלאר.

---

קלסטר, סנדל, קמיע

רמב"ם'ס ווערטער

"ולא תצא בהמה בקלסטר שבאפיה, ולא בסנדל שברגליה, ולא בקמיע שאינה מומחה לבהמה."

פשט

א בהמה טאר נישט ארויסגיין מיט א פוטער-כלי וואס הענגט אויף איר, נישט מיט שיך, נישט מיט א קמיע וואס איז נישט מומחה (האט נישט געהאלפן דריי מאל פאר בהמות).

חידושים און הסברות

מ'זעט אז עס איז געווען א פראקטיק פון קמיעות פאר בהמות. אבער א קמיע וואס איז מומחה פאר מענטשן איז נישט אויטאמאטיש מומחה פאר בהמות — עס דארף זיין מומחה ספעציפיש פאר בהמות. דאס ווייזט אז מ'האט באהאנדלט בהמה-קמיעות אלס א באזונדערע קאטעגאריע.

---

מכה, שבר, שליא — מותר

רמב"ם'ס ווערטער

"אבל יוצאה באגד שעל גבי המכה, ובקשורין שעל גבי השבר, ובשליא המדולדלת בה."

פשט

א בהמה מעג ארויסגיין מיט א באנדאזש אויף א וואונד, מיט א שפלינט אויף א בראך, און מיט א שליא (נאכגעבורט) וואס הענגט נאך.

---

דינים אין חצר — פוקק זוג, מרדעת

רמב"ם'ס ווערטער

"פוקק לה זוג שבצוארה (אין חצר)."

פשט

אין א חצר מעג מען צושטאפן דעם גלאק אויף דער בהמה'ס האלדז (אז עס זאל נישט קלינגען).

חידושים און הסברות

(1) אין רשות הרבים טאר מען נישט ארויסגיין מיט א זוג (עס זעט אויס ווי מ'גייט פארקויפן). אין חצר מעג מען — אבער נאר ווען עס איז פארשטאפט.

(2) דער חידוש: מ'זאל נישט זאגן "לא פלוג" — אז ווייל א קלינגענדיגער זוג איז אסור, זאל אויך א פארשטאפטער זיין אסור. ניין — א פארשטאפטער זוג איז מותר אין חצר.

(3) א מרדעת וואס מ'האט ארויפגעלייגט שבת אויפ'ן חמור — אין חצר מעג מען (לויט ר' אלעזר), אבער נישט אין רשות הרבים.

---

הלכה כ': שביתת עבדו — דער יסוד

רמב"ם'ס ווערטער

"כשם שאדם מצווה על שביתת בהמתו בשבת, כך הוא מצווה על שביתת עבדו ואמתו, אף על פי שהן בני דעת ולדעת עצמן."

פשט

אזוי ווי א מענטש איז מחויב אז זיין בהמה זאל רוען, אזוי איז ער מחויב אז זיין עבד און שפחה זאלן רוען — אפילו זיי זענען בני דעת און קענען אליין פארשטיין.

חידושים און הסברות

(1) **דער גרויסער חידוש:** ביי א בהמה איז פשוט אז אלעס וואס זי טוט איז דעם בעל הבית'ס אחריות, ווייל זי האט נישט קיין דעת. אבער ביי אן עבד — ער איז א בן דעת, ער פארשטייט אליין וואס דער בעל הבית וויל. מ'וואלט געמיינט אז ווען דער עבד טוט מלאכה אויף זיין אייגן, איז דאס נישט דעם בעל הבית'ס עבירה. קומט דער רמב"ם און זאגט: ניין — "מצווה על האדון לשמרם ולמנוע אותם מעשיית מלאכה בשבת." דער בעל הבית מוז אקטיוו מוחה זיין און זיכער מאכן אז דער עבד רוט.

(2) דער פסוק איז "למען ינוח שורך וחמורך וינפש בן אמתך והגר" — דער עבד דארף טאקע רוען, נישט בלויז אז דער בעל הבית טאר אים נישט מאכן ארבעטן. "לדעת עצמן" מיינט אויך "לחובת עצמן" — אפילו פאר זיך אליין.

---

וועלכער עבד — מחלוקת רמב"ם און ראב"ד

רמב"ם'ס ווערטער

"עבד ואמה שנצטוו על שביתתם הם עבדים שמלו וטבלו לשם עבדות וקיבלו מצוות שעבדים חייבים בהם."

"עבדים שלא מלו ולא טבלו — אלו כבני שבע מצוות שנצטוו בני נח בלבד."

פשט

דער עבד פון וועלכן מ'רעדט איז אן עבד כנעני וואס האט מילה און טבילה געהאט לשם עבדות — ער האט אן אויף זיך גענומען אלע מצוות ווי א פרוי. ער איז אין א געוויסן זין א איד. עבדים וואס האבן נישט מילה/טבילה געהאט — זיי האבן נאר דין פון בני נח.

חידושים און הסברות

(1) **מחלוקת 1 — ווען דער עבד טוט מלאכה לעצמו:**

- **רמב"ם:** דער אדון האט א ספעציעלע מצווה צו מאכן זיכער אז זיין אידישער עבד כנעני טוט נישט קיין מלאכה — אפילו לצורך עצמו.

- **ראב"ד:** אן עבד שמל וטבל איז דאך א איד — ער איז אליין מחויב אין שבת. וואס דארף מען דעם אדון? דער ראב"ד מיינט אז דער דין פון שביתת עבדו רעדט פון אן **עבד תושב** (א גוי וואס האט נאך נישט מילה/טבילה).

**2) דער חילוק צווישן פריוואט און פאר א יוד:** א גר תושב מעג טון מלאכה פאר זיך אליין אין שבת (ווייל ער איז נישט מחויב אין שביתה), אבער ווען ער האט א "דיעל" מיט א יוד — א ארבעטס-באצאונג — טאר ער נישט טון מלאכה פאר דעם יוד. דאס איז דער דין פון "בן המוסר" — שלא יעשה מלאכה לישראל רבו בשבת.

**3) צי איז דאס מער ווי אמירה לעכו"ם:** ביי רוב מלאכות מעג א גוי טון פאר זיך, און דער איסור אמירה לעכו"ם איז נאר ווען מען הייסט אים. דא אבער זעט אויס אז דער גר תושב טאר בכלל נישט טון מלאכה פאר דעם יוד, אפילו באופנים וואו ס'וואלט נישט געווען קיין איסור אמירה לעכו"ם. דאס איז לכאורה א חמורה'דיגער דין.

**4) דער חילוק צווישן עבד און גר תושב שאינו עבד:** ביי א גר תושב שהיה עבדו — דער איסור איז קלאר: דער אדון טאר אים נישט הייסן טון מלאכה, און דער עבד טאר נישט טון פאר דעם אדון. אבער דער עבד מעג יא טון מלאכה לעצמו. לויט דעם רמב"ם זעט אויס אז דער "גוי" וואס דארף דעם עקסטערע איסור איז דער גר תושב שהיה עבד — דאס הייסט, ס'איז די זעלבע זאך, נישט צוויי באזונדערע דינים. אין די הגהות שטייט אז עס קען זיין אן עקסטערע דין פון עבד, אבער דער רמב"ם אליין זעט אויס נישט אזוי.

**5) אומקלארקייט:** עס בלייבט נישט גאנץ קלאר וואס פונקטלעך דער רמב"ם מיינט מיט דעם איסור, און צי ס'איז א באזונדערער דין אדער בלויז אן אנווענדונג פון שביתה עבד.

---

#### סיום פרק כ'

מיט דעם ווערט פארענדיגט פרק כ' פון הלכות שבת, וואס האט געהאנדלט מיט שביתה בהמה (הוצאת משא, מחמר, מכירה/השכרה צו גוי, מי שחשכה בדרך, וואס א בהמה מעג טראגן) און שביתה עבד (עבד כנעני שמל וטבל, עבד שלא מל ולא טבל, גר תושב שלקוט שכרו של ישראל).

ביי אזא עבד איז נאר אסור מדאורייתא ווען ער טוט לצורך דעם בעל הבית, אבער לצורך עצמו מעג ער.

#### 2) מחלוקת 2 — עבדים שלא מלו ולא טבלו:

- רמב"ם: זיי האבן נאר דין פון בני נח.

- ראב"ד: דווקא אזעלכע עבדים (גר תושב שהוא עבד) זענען דער עיקר נושא פון שביתה עבדו. אבער — גר תושב ווערט נאר מקובל בזמן שהיובל נוהג. דעריבער, לויט'ן ראב"ד, איז היינטיגע צייטן נישטא קיין דין פון שביתה עבדו (ווייל אלע עבדים וואס מלו וטבלו זענען שוין אידן, און גר תושב איז נישטא בזמן הזה).

---

דער "גר" אין פסוק — גר תושב שכיר

רמב"ם'ס ווערטער

דער רמב"ם רעדט פון א "גר תושב שלקוט שכרו של ישראל" — א גר תושב וואס ארבעט אלס א שכיר ביי א איד. דער איד האט א חיוב אז דער גר תושב זאל נישט טון מלאכה פאר אים בשבת.

פשט

דער "גר" אין פסוק "וינפש בן אמתך והגר" רעדט פון א גר תושב — א גוי וואס האט מקבל געווען שבע מצוות בני נח — וואס האט א ארבעטס-באצאונג מיט א יוד. אזא גר תושב מעג טון מלאכה פאר זיך אליין אין שבת, אבער נישט פאר דעם יוד.

חידושים און הסברות

**1) דער לשון "שלקוט שכרו":** צוויי מעגליכקייטן: (א) ער איז א טאג-ארבעטער (שכירות), (ב) ער איז אזוי ווי אן אריס — ער גייט מלקט זיין פון די פעלדער (לקוטות). דער באגריף "לקוט שכיר" ווערט דערמאנט אלס א שגורת הלשון — א מין פארט-ארבעטער אדער טאג-ארבעטער.

## תמלול מלא

### רמב"ם הלכות שבת פרק כ' — שביתה בהמה ועבד

הקדמה לשיעור

א גוטן. אונז לערנען הלכות שבת אין דער רמב"ם, ספר זמנים. אונז גייען לערנען די צוואנציגסטע פרק, וואס רעדט זיך וועגן שביתה בהמה ועבד. די מצוה, די הלכה אז אויך א איד'ס עבד אדער א איד'ס בהמה טאר נישט ארבעטן שבת.

פאר אונז גייען צו די שיעור דארפן אונז מיט דעם הכרת הטוב באדאנקען די אלע וואס העלפן ארויס די שיעור, ובראש ובראשונה די הויפט ספאנסער פון אונזער שיעור, אונזער ידיד הרבני הנגיד רבי יואל הלוי. ממנו ילמדו וכן יעשו, שטיצן אונזער שיעור און ברענגען נאך לומדים, און מגלה זיין פאר אנדערע אידן טעם יראו כי טוב.

#### הלכה א': איסור הוצאת משא על בהמה בשבת

הקדמה: די שוועריגקייט פון די ערשטע הלכה

שוין, יא? אונז גייען מיר לערנען פרק, די צוואנציגסטע פרק. סאו די ערשטע שטיקל איז א שטיקל א שווערע רמב"ם, אונז גייען מיר עס טרייען די בעסטע צו פארלערנען, אבער ס'איז נאך דא מער מהלכים, און אויב איינער וויל קען מען זיך אריינטון אין די פארשידענע מפרשים וויאזוי מען לערנט אפ. יא?

זאגט דער רמב"ם אזוי. יא, סאו לאמיר עס נאר זאגן אזוי, ס'איז זייער א קלארע הקדמה.

יסוד: עשה און לא תעשה אין שביתה שבת

אונז האבן געלערנט אין הלכות שבת איז דא א מצוה צו רוען שבת, "תשבות", און א לאו, "לא תעשה מלאכה". די לאו האבן מיר געלערנט

טייטש ניין און דרייסיג מלאכות, ס'הייסט אויף יעדע איינס איז דא אן עשה און א לא תעשה, און ס'איז דא אויף דעם א חיוב חטאת, סקילה, כרת, לפי מזיד, שוגג, התראה. אזוי האט דער רמב"ם געשריבן אין די ערשטע פרק, יא.

יעצט, חוץ פון דעם איז דא נאך געוויסע איסורים פון שביתה שבת, אדער מצוות פון שביתה שבת, בראשם די מצוה אז דיין בהמה און דיין עבד, אזויווי אונז גייען רעדן שפעטער אין די פרק, דארפן אויך רוען. ס'שטייט בפירוש אין די תורה אז די בהמה פון א איד דארף אויך רוען.

**קשיא: פארוואס רעכנט דער רמב"ם נישט שביתה בהמה אלס אן עקסטערע מצוות עשה?**

לכאורה וואלט עס געקענט רעכענען דער רמב"ם אלס אן עקסטערע מצות עשה, ס'איז אן אמת'דיגע שאלה פארוואס ער רעכנט נישט עקסטער. איך זע מפרשים פרויבירן צו זאגן אז ס'איז בכלל די כללות'דיגע עשה פון "תשבות", ס'איז אויך נישט נאר דו זאלסט שובת זיין, נאר דיין בהמה זאל שובת זיין. אבער על כל פנים, ס'איז עצם אן עקסטערע דין, אן עקסטערע מצוה פון שביתה וואס ליגט אויף די בהמה, און די גאנצע פרק רעדט פון דעם. די ערשטע צוויי הלכות איז נאר צו קלאר מאכן וועלכע איסורים זענען טאקע דא אויף בהמות. שטימט?

ווערטער הרמב"ם: איסור הוצאת משא

רייט, זייער גוט. סאו זאגט דער רמב"ם אזוי: "אסור להוציא משא על בהמה בשבת". א איד טאר נישט טראגן דורך זיין בהמה. ס'טייטש, מאכן אז א איד, ער ווייסט אז ער איז אן ערליכער איד, ער וויל נישט טראגן, אבער זיין בהמה זאל עס טראגן. טאר מען נישט. ער רעדט דא דווקא ווען דער איד לייגט דערויף די משא. זייער גוט. ס'טייטש, ער טאר נישט מאכן אז די בהמה זאל טראגן.

באמערקונג: "פטור" — פטור אבל אסור  
און נאך אזא זאך דארף מען געדענקען, אז דאס ווארט "פטור", כלל גדול  
בהלכות שבת, "פטור" איז טייטש "פטור אבל אסור". וואס ס'שטימט נישט  
אזוי גוט דא, דא איז דא א פראבלעם, דארף מען רעדן אז דא איז דא א  
פראבלעם. "פטור אבל אסור" געווענליך מיינט אז ס'איז נאר אסור מדרבנן.  
דא לכאורה איז עס אסור מדאורייתא. לכאורה.

הסבר: מחמר איז אפשר נאר אסור מדרבנן

אבער יש לומר שלא, אויב איך וויל לערנען די לשון הרמב"ם אזוי, קען מען  
זאגן אזוי: "הוצאת משא על בהמה", דאס הייסט בשעת א בהמה טוט א  
מלאכה איז מען עובר אויף מצות עשה. דאס וואס דער מענטש וואקט מיט  
מיט די בהמה, דאס איז אן איסור מדרבנן, אבער ס'געבט נישט צו נאך א  
מצות עשה. אדער אפשר איז דא אן אופן וואס ער איז נאר א מחמר, איך  
ווייס נישט, אפשר איז עס מעגליך. אבער על כל פנים, די מחמר זיין, די עצם  
מעשה פון פירן די בהמה, לאמיר זאגן לגבי הוצאה, מעשה איז שוין געווען  
ערב שבת, הלילה, אויף אן אופן וואס ס'זאל נישט זיין קיין שום אפילו עשה  
עשה, איז נאר דא אן איסור מדרבנן, ווייל די קליינע מעשה הייסט נישט קיין  
מעשה. אויב ס'וואלט געווען א לאו, אפשר וואלט געווען אנדערש.

אבער מחמר איז נאך א זאך, איך וויל דא זאגן קלאר, מחמר איז זיכער נאך  
א זאך פון סתם הוצאת משא אדער טון די בהמה'לע טוט א מלאכה, אבער  
אומגעפער איז די זעלבע הלכה אז ס'איז פטור, און דאס איז וואס ער שטייט  
דא.

חידוש: אפילו מיט מעשה איז פטור ווייל ס'איז נאר אן עשה

אפשר האב איך געוואלט, אפשר אפשר, לאמיר זאגן אזוי, ס'איז דא א  
גרעסערע איסור, ס'איז דא צוויי איסורים, ס'איז דא א זיכערע איסור  
מדרבנן צו מחמר זיין, חוץ וואס ס'איז דא אן עשה אז די בהמה זאל טראגן,  
איז דא אן איסור צו טון די מחמר זיין. איך וואלט אפשר געזאגט אזוי, אז א  
מענטש וואלט דאך געקענט טראכטן אז ווען מוציא משא על בהמתו בשבת  
איז פטור, ווייל ער טוט נישט קיין מעשה, און דערפאר איז ער פטור. איז  
אויב ביי מחמר איז דא אן אופן פון מוציא משא על בהמתו וואס ס'איז יא דא  
א מעשה, זאל עס זיין א שטיקל, זאל זיין א לאו, זאל זיין אויף דעם זאל ער  
יא זיין חייב. זאגט ער ניין, דאס איז אפילו אויב ס'איז נישט דא קיין מלקות  
און נישט קיין עונש, ווייל ס'איז א לאו שאין בו מעשה, ווייל אפילו אויב דו  
טרעפסט א וועג צו טון מיט א מעשה, אזויווי אין מחמר וואס איז א מוציא  
משא על בהמתו בשבת מיט'ן טון א מעשה, איז אויך פטור, ווייל אגב דא איז  
דאך יא א לאו שיש בו מעשה, זאגט ער ס'איז בכלל נישט קיין לאו, ס'איז  
נאר אן עשה.

קשיא גדולה: דער לאו פון "לא תעשה כל מלאכה... ובהמתך"

זאגט ווייטער די רמב"ם, אבער לאמיר געדענקען, די רמב"ם האט געשריבן  
פאר אידן וואס האבן געלערנט חומש, און יעצט לערנען זיי רמב"ם, רייט?  
זיי ווייסן נישט גארנישט אינצווישן. סאו יעדער איד וואס האט געלערנט  
חומש און ער ליינט די רמב"ם, יא, די רמב"ם ברענגט זייער שיין א פסוק,  
"למען ינוח", דאס איז טאקע א מצוות עשה, א לשון עשה, א זאך נישט צו  
טון, אבער ס'איז א מצוות עשה אז די שור וחמור זאל רוען.

געדענקט יעדער איד אז ס'שטייט אין תורה אין עשרת הדברות "לא תעשה  
כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ובהמתך". שטייט דאך יא א  
לאו, וואס זאגסטו מיר רמב"ם אז ס'איז נישט דא קיין לאו אויף די בהמה?  
ס'שטייט בפירוש אז די בהמה טאר נישט ארבעטן שבת. אויב אזוי דארף זיין  
א מלקות, אפשר אפילו סקילה, איך ווייס נישט, פונקט מלקות פארשטיי איך  
נאך נישט דא, אבער ס'דארף זיין עפעס אן איסור לאו על כל פנים אויף די  
בהמה זאל ארבעטן שבת.

תירוץ: "לא תעשה כל מלאכה... ובהמתך" רעדט פון חורש — שביתת אדם,  
נישט שביתת בהמה

ענטפערט די רמב"ם, די לאו פון "לא תעשה כל מלאכה" רעדט פון עפעס  
אנדערש, דאס רעדט נישט פון טראגן א משא, נאר ער רעדט פון "שלא  
יחורש בה", דאס איז אן עקסטרע לאו אז א איד טאר נישט טון א מלאכה

אבער דאס איז די הלכה. שנאמר, יא? און איך זאג אויך, ווען די בהמה  
טראגט עפעס סתם אזוי, איז דאס אזא מנוחה. די נישט-מנוחה איז ווען מען  
מאכט אים ארבעטן פאר דעם מענטש. אבער דאס איז שוין פרטים.

מקור: "למען ינוח שורך וחמורך"

וויאזוי? שנאמר, וואס שטייט אין פסוק? שטייט אין פסוק א מצוה אז מען  
זאל רוען שבת, "וביום השביעי תשבות למען ינוח שורך וחמורך". זאגט  
דער רמב"ם, "שורך וחמורך" מיינט נישט דווקא שורך וחמורך, נאר "אחד  
שורך וחמורך ואחד כל הבהמה והיה ועוף". סיי וועלכע בהמה, היה ועוף,  
טאר נישט א מענטש מאכן אז ער זאל טון א מלאכה בשבת.

א אידישע, נישט נאר ער טאר נישט מאכן, ווייל איך וויל דערציילן, א  
אידישע בהמה דארף רוען. פארשטייט זיך אז אויב ער טוט עס גארנישט  
דערפון, מיר רעדן, אבער ס'קען זיין מתפתה טאקע וועגן דעם. אבער א  
אידישע בהמה דארף רוען.

באמערקונג: דגים זענען נישט אויסגערעכנט

דער רמב"ם האט נישט אויסגערעכנט דא דג. זעט אויס אז די פיש זענען טוען  
דאך נאר מלאכות אין די כרמלית. אקעי, ווייס איך נישט. ער ברענגט דא פון  
אונטן בפירוש, אז אויב א איד האט א פיש, טאר ער אויך נישט טון קיין  
מלאכה, אפילו שביתת דגים. די הלכה איז איינגעפאלן די שאלה, און ס'איז  
סתם ווייניגער שיך, ווייל איינער טרעפט א וועג וויאזוי צו אים טון מלאכות  
מיט די פיש, נו. קום טראכטן. זאג דערווייל מיט די וואכן אזוי.

"ואם הוציאה הבהמה" — פטור מן המלקות

סאו, דאס איז די הלכה. דאס איז די הלכה, בלייבט די אמת'דיגע הלכה, ס'איז  
נישט קיין ספק, ס'איז דא א איסור, מצוות עשה, מיר האבן שוין געזען.  
מ'טאר נישט, א אידישע בהמה דארף רוען.

אבער, יעצט קען מען אריינגיין אין די "ואם הוציאה הבהמה". אויב האט  
מען עובר געווען אויף די איסור, מ'האט יא געטראגן אויף די בהמה, "אף על  
פי שהוא מצווה על שביתתה", אפילו ס'איז דא א מצוה אז די בהמה זאל  
שובת זיין, אבער ער לוקה נישט, ער באקומט נישט פאר דעם קיין מלקות.

פארוואס? זאגט ער, לפי שהוסרה בו מכלל עשה. די לשון הפסוק וואס  
רעדט וועגן דעם, "למען ינוח שורך וחמורך", איז עשה, "וביום השביעי  
תשבות". ס'שטייט נישט "לא תעשה מלאכה למען ינוח שורך וחמורך",  
דעמאלטס וואלט געווען אן עקסטרע לאו אויף דעם איסור, וואלט מען  
געווען מלקות. אבער היות ס'שטייט בלשון עשה, איז דאס א אינו פון עשה,  
איז "אינו לוקה לפי שהוסרה בו מכלל עשה". ס'איז מדין עשה, ס'איז א  
מצוות עשה, א מצוות עשה באקומט מען נישט קיין מלקות.

אזוי ווי אויף גאנץ שביתת שבת באקומט מען נישט קיין מלקות, נאר ווייל  
ס'איז דא א לאו איז דא אויף דעם עונשים, אבער אויף די עשה פון "שבות"  
איז נישט דא קיין מלקות.

"לפיכך המחמר אחר בהמתו בשבת" — פטור

לפיכך, זאגט דער רמב"ם, לפיכך דאס בלייבט דער כלל, המחמר אחר  
בהמתו בשבת, דא דארף מען אביסל פארשטיין וואס דא זאגט ער דא, "והוא  
הדין למסיע", פטור.

דיון: איז "מחמר" א חזרה אויף די זעלבע זאך?

רבותינו, לכאורה אויבן אויף זאגט ער נאכאמאל, ער חזר'ט איבער די זעלבע  
זאך וואס ער האט געזאגט אנפאנג הלכה, אז רבותינו לייגט א משא אויף די  
בהמה איז ער פטור ווייל ס'איז נאר אן עשה.

אבער איך בין נישט מסכים כלל, ס'שטייט נישט דא די זעלבע זאך. ס'שטייט  
פריער "להוציא משא על בהמתו", און נאכדעם שטייט "מחמר". דער  
רמב"ם איז נישט מסביר וואס איז טייטש, אבער "מחמר" מיינט אז א מענטש  
גייט נאך מיט זיין בהמה, ער פירט, נישט נאר ער איז מוציא זיין בהמה גייט  
מיט עפעס שבת, ער גייט, ער שלעפט איר מיט. און לכאורה שטייט דא א  
גרעסערע חידוש, אפילו ער טוט יא אפשר א שטיקל מעשה, ער גייט מיט  
דערמיט, נאך אלץ איז ער פטור ווייל ס'איז נאר א איסור עשה.

ובהמתך", אז ווען א מענטש טוט א מלאכה צוזאמען מיט די בהמה איז דא א לאו.

קיינ מלקות אויף דער לאו – לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין  
זאל אבער נישט א מענטש מיינען אז באופן ווען ס'איז נישט דא קיין סקילה, ער זאל באקומען כאטשיג מלקות פאר די לאו. אזוי לערנט דער רמב"ם, איך מיינ אזוי האבן זיי אריינגעקוועטשט די פאר ווערטער. סאו, האט א מענטש געטראכט, דו האסט דאך מיר יעצט געזאגט אז ווען א מענטש איז חורש מיט זיין בהמה, אויסער די רעגולער וויאזוי מ'לערנט ארויס אלע ל"ט מלאכות, איז דא נאך עפעס א לאו. האט א מענטש געטראכט אז ס'איז דא א מקום וואו מ'זאל באקומען מלקות פאר דעם.

זאגט דער רמב"ם, ניין, אפילו דעמאלטס באקומט מען נישט מלקות. פארוואס? ווייל ממילא, "לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין", אז אויב א מענטש טוט די סארט חרישה, ער איז חורש מיט זיין בהמה, ער איז טאקע עובר אויף די "לא תעשה", אבער ער איז דאך אויך עובר אויף די עצם איסור פון שבת וואס אויף דעם שטייט סקילה, אזהרת מיתת בית דין. און די כלל איז אז א זאך וואס אויף דעם איז דא אזהרת מיתת בית דין און ס'איז אויך דא אן איסור מלקות, באקומט מען נישט די מלקות, מ'באקומט די גרעסערע עונש, מ'באקומט די אזהרת מיתת בית דין.

און אפילו אויב ס'מאכט זיך אן אופן אז מ'קען נישט געבן די סקילה, למשל ס'איז נישט געווען די פראפער התראה, אדער למשל מ'האט אים מתרה געווען נאר אויף... למשל, דער וואס האט מתרה געווען איז געווען אן עם הארץ, ער האט געמיינט אז ס'איז נאר א לאו. ער האט אים געזאגט, "טו דאס נישט, זיי נישט חורש מיט א בהמה, ס'איז א לאו." וואלט מען געזאגט אז אין אזא פאל איז דאך נישט דא קיין סקילה, נאר ס'איז דא א לאו. אבער ניין, ס'איז אבער דא די כלל אז "לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין", א לאו וואס איז פארבינדן מיט עפעס וואס ס'איז דא אויף דעם סקילה, באקומט מען נישט קיין מלקות.

**קשיא: פארוואס דארף מען דאס בכלל זאגן?**

דארף נאר זאגן, די פראבלעם מיט די פשט איז אז ס'קומט בכלל נישט דא אריין, ס'פעלט נישט אויס, ווייל קענסט זאגן די הלכה אין גאנצן חילול שבת. אויב מען האט מתרה געווען די מלאכה, באקומט מען נישט קיין מלקות. פארוואס זאל מיר דא איינפאלן אז ס'איז דא א לאו? ס'איז דאך די זעלבע לאו, ס'איז נישט קיין אנדערע.

פארוואס איז דאס נישט קיין אנדערע לאו? די פסוק וואס שטייט אז מ'טאר נישט ארבעטן שבת, די זעלבע פסוק שטייט "אתה ובהמתך". ס'איז נישט קיין נאך א פסוק. די רמב"ם רעכנט נישט אלס נאך א לאו. ס'איז די זעלבע עקזעקט לאו, ס'איז נישט קיין נייע לאו.

**"אתה ובהמתך" – נישט א נייע לאו, נאר א חידוש אין הלכות חורש**

די רמב"ם זאגט נישט אז די עקסטרע לאו קומט זאגן די ענין פון "אתה ובהמתך". ניין, ס'איז נישט. ניין. דאס איז פארקערט, דאס איז די טייטש דא. אז "אתה ובהמתך" מיינט נישט א נייע חידוש אז די בהמה זאל רוען. ס'מיינט אז דו זאלסט נישט ארבעטן. דאס איז פון דעם רעדט זיך עס. דו זאלסט נישט ארבעטן מיט די בהמה. קען זיין אז דו ביסט גערעכט אז ס'שטייט אין אים א חידוש, אבער ס'איז ווי א דין אין הלכות חורש. נישט קיין נייע לאו.

סאו, ס'בלייבט א ביסל שווער. די לאו זעט אויס אז ס'פעלט יא אויס צו זאגן עקסטרע אז דאס הייסט חורש. איך ווייס נישט אויב ס'פעלט אויס. איך קען זיין אז ס'פעלט אויס. לאמיר זאגן, לאמיר אננעמען, ער ענטפערט עס "שלא יחרוש בה". נישט אז מ'דארף יא די פסוק פאר דעם. איך בין נישט זיכער. אפשר מיינט ער צו זאגן אז ממילא וואלט עס אליין אזוי געווען. אפשר אז די פסוק קומט זאגן די חידוש. אפילו אויב יא, איז עס נישט קיין אנדערע לאו. ס'איז נאך אלץ ווי א דין אין הלכות שבת, אין הלכות איסור מלאכה בשבת.

**מחלוקת ראשונים אין פשט רמב"ם – רמב"ן vs. מגיד משנה**

מ'דארף זאגן דא אז די לשון איז א שטיקל פראבלעם. און וויאזוי מיר זאלן לערנען איז לויט די פשט פון די רמב"ן. מ'דארף דערמאנען אז ס'איז דא א

דאס רעדט מען פון אנדערע סארטן פון די ל"ט מלאכות וואס אויב מ'טוט עס מיט א בהמה. למשל חורש זיין טוט מען מיט א בהמה, וכיוצא בו, די זאכן וואס ענדלט צו חרישה, וואטעווער מ'טוט מיט א בהמה. אז דאס איז אן עקסטרע לאו אז ווען א מענטש טוט א מלאכה מיט א בהמה, זאלסטו נישט מיינען אז ווייל דו טוסט עס מיט א בהמה הייסט עס נישט ווי דו טוסט עס. ניין, ווען דו טוסט "אתה ובהמתך", דו מיט דיין בהמה, "אתה ובהמתך" איז עס אויך די זעלבע חורש, ביסטו עובר אויף חורש.

**דער חילוק: חורש מיט א בהמה איז שביתת אדם**

און וואס איז די חילוק? ווען דו טוסט דאס ביסטו עובר אויף די איסור סקילה פון חורש, דאס הייסט א חורש.

וואס איז די איסור דא? ס'הייסט, נישט "מחמר", לאמיר זאגן, כלומר, "מחמר" טייטשט אז די בהמה וואקט, דו גייסט נאר מיט, דו פירסט עס, דו מאכסט זיכער אז די בהמה זאל טון די מלאכה, נישט דו טוסט די מלאכה נאר די בהמה טוט, דו העלפט א ביסל צו לאמיר זאגן, וכדומה.

חורש, אזוי ברענגט דער רמב"ן, חורש איז אזוי ווי, איך קוק עס אן אזוי ווי א מענטש טוט א מלאכה מיט א power tool. א בהמה איז א שטארקע tool, דער מענטש שטייט און ער פירט די בהמה אינגאנצן, ער זאגט נאר די בהמה וואו צו טון, ער שטייט איבער די בהמה מיט די אקער-אייזן, איך ווייס נישט פונקטליך וויאזוי דאס זעט אויס פראקטיש, אבער חורש איז א מענטש חורש. און אז דו זאגסט דא איז דא א שטיקל חידוש, א מענטש קען זאגן אז די בהמה העלפט מיר, בין איך פטור, אבער למעשה איז ער חייב.

**"לא תעשה מלאכה... ובהמתך" – נישט א נייע זאך פון שביתת בהמה**

אבער על כל פנים, "לא תעשה מלאכה ובהמתך" רעדט נישט א נייע זאך אז די בהמה זאל טון אליינס א מלאכה, אדער אפילו ער טוט א מלאכה און דו העלפט אים, ער זאגט דיר ניין. ס'רעדט זיך אז א מענטש טוט א מלאכה מיט די בהמה. יא? סאו ס'איז אינגאנצן אן אנדערע סארט זאך, מ'רעדט נישט דא פון שביתת בהמה, דא רעדט מען פון א חידוש אז דאס הייסט אויך שביתת אדם. זאלסטו נישט מיינען אז דאס הייסט די בהמה איז חורש, ממילא איז עס אפשר נאר א שוואכערע איסור, ניין, דאס הייסט אז דו ביסט חורש.

**"וכיוצא בו" – אנדערע מלאכות מיט א בהמה**

וכיוצא בו, זאגט דער רמב"ן, אדער אנדערע מלאכות וואס מ'טוט מיט א בהמה, וואס איז שייך צו טון מיט א בהמה. זאגט דער רמב"ן, ממילא קומט אויס אז יעדע מאל ווען א מענטש טוט אזא סארט חורש, איז ער עובר אויף די עצם איסור פון שבת וואס אויף דעם שטייט סקילה, אבער ער איז אויך עובר אויף די לאו וואס שטייט דא. די עקסטרע לאו קומט צו זאגן די זאך "אתה ובהמתך", אז ווען א מענטש טוט א מלאכה צוזאמען מיט די בהמה איז עס א לאו.

**באמערקונג: קיין מלקות אויף דעם לאו**

סאו זאל אבער נישט א מענטש מיינען אז באופן ווען ס'איז נישט סקילה, ער וועט באקומען כאטשיג מלקות פאר די לאו. אזוי לערנען זיי אפשר אין די רמב"ם, איך מיינ אז זיי האבן אריינגעפארטשט דא אפאר ווערטער.

סאו, וועט א מענטש טראכטן אז איך האב יעצט געזאגט אז ווען א מענטש איז חורש עם זוג בהמה, אויסער די רמב"ם,

**חורש מיט א בהמה – שביתת אדם, נישט שביתת בהמה**

ס'רעדט זיך אז א מענטש טוט א מלאכה מיט א בהמה, יא? ס'איז אינגאנצן אן אנדערע סארט זאך. מען רעדט נישט דא פון שביתת בהמה, דא רעדט מען פון א חידוש אז דאס הייסט אויך שביתת אדם. זאלסטו מיינען אז דאס הייסט אז א בהמה איז חורש, ממילא וועט עס אפשר נאר זיין א שוואכערע איסור? ניין, דאס איז אסור דאורייתא.

אזוי אויך אלע אנדערע מלאכות וואס מ'טוט מיט א בהמה. דאס איז נישט שייך מיט דיר מיט א בהמה. זאגט דער רמב"ם, ממילא קומט אויס אז יעדע מאל ווען א מענטש טוט אזא סארט חורש, איז ער עובר אויף די עצם איסור פון שבת וואס אויף דעם שטייט סקילה, און ער איז אבער אויך עובר אויף די לאו וואס ס'שטייט דא. די עקסטרע לאו קומט צו זאגן די זאך "אתה

מגיד משנה'ס פשט. אבער עס איז דא א פראבלעם, דער בית דין אדער דער... קען נישט געבן קיין מלקות אויב מען זעט נישט אז א מענטש טוט עפעס מיט זיינע הענט. ס'איז נישט קיין שום עשה אין די תורה... מיינסט לאו שאין בו מעשה, אבער נישט קיין אנשים... מלקות אנשים... עס איז אויך א חידוש, עס איז נישט קיין מעשה.

#### דיסקוסיע: אויב ער האט ארויפגעלייגט דעם פעקל

אויב ער האט ארויפגעלייגט די פעקל... נישט ארויפגעלייגט, נאך ער האט נישט ארויפגעלייגט... אבער אויב ער האט יא... וועט איר זאגן יא זיין? דעמאלטס איז ער ביידע, סיי ער לייגט ארויף און נאכדעם וואקט ער מחמר? לוודאי. וועט איר זאגן יא זיין חייב מיט די רבנן? קען זיין.

יא, דו ווייסט, מחמר איז נישט אזוי ווי... ארויפלייגן איז איין זאך, איך ווייס נישט וועלכע מלאכה איז ארויפצולייגן, דארף מען פרעגן אן אנדערע שאלה. ער לייגט ארויף, אבער ער טראגט נישט, רייט? די בהמה טראגט. איז אויף די בהמה איז דא עשה, אדער אפשר א שביתת בהמתו, אבער ס'איז נישט דא קיין... דער וואס טראגט, ער טוט דאך נישט. וואס טוט ער? ער איז מחמר. מחמר איז זייער אנדערש ווי... כאטש אנדערש ווי חורש אין די זין אז חורש טוט א מעשה, און מחמר טוט נישט קיין מעשה, און אן א מעשה קען מען נישט געבן קיין מלקות.

#### הלכות שביתת בהמה – פארדינגען, פארבראגן, פארקויפן א בהמה צו א גוי

איז אזוי, פאר מיר גייען ווייטער, לאמיר נאכאמאל... בעיסקלי וואס דער רמב"ם האט דא געזאגט איז, אז מ'טאר נישט מאכן אז די בהמה זאל טון א מלאכה, אפילו אזא זאך ווי טראגן, און אפילו אויב ס'איז נאר אן עשה, אדער אפשר איז דאך זיכער אז מ'באקומט נישט קיין מלקות, וואס ס'איז נישט אזוי ווי חורש זיין מיט די בהמה. אבער בעיסקלי, ס'איז דא טון א מלאכה מיט די בהמה צוזאמען, וואס דאס איז ממש אזוי ווי אן איסור סקילה, דאס איז מיוחס צו דעם מענטש, דער מענטש טוט א מלאכה צוזאמען מיט די בהמה איז דא. ווען די בהמה טוט א מלאכה, און דער מענטש העלפט, מחמר, דער מענטש מאכט אזוי, ער ענקארעדזשט די בהמה, אבער דאס איז נאר א שוואכערע איסור, אדער אן איסור דרבנן, אדער א מצוות עשה. זיכער אז מ'טאר נישט, דאס איז לכל הדיעות, טאר מען נישט. ס'איז דא א שאלה פארוואס מ'טאר נישט.

און יעצט גייט דער רמב"ם אריינגיין אין די דעטאלן פון די איסור שביתת בהמה, וואס מ'טאר אלס נישט טון מיט די... און אויך פון די מחמר אביסל, לאמיר זען.

#### השאלה והשכרה – ערשטער לעוועל

זאגט דער רמב"ם אזוי: "אסור לישראל להשאל או להשכיר בהמה גסה לגוי". ס'איז נישט מיינען אז נאר אין די רשות פון די איד, אדער זיין אייגענע בהמה ווען ער אליין טוט עס איז אסור, נאר די מצוה איז אז דיין בהמה וואס באלאנגט פאר דיר זאל נישט טון קיין מלאכה בשבת. ממילא טאר מען אויך נישט פארדינגען אדער פארבראגן א בהמה גסה, א בהמה וואס מ'טוט גרינג מלאכות, פאר א גוי. פארוואס? "כדי שלא יעשה בה מלאכה בשבת", ווייל אויב דער גוי וועט מאכן די בהמה ארבעטן אין שבת, וועט ער עובר זיין אויף די עשה, אויף די מצוה, "הרי מצווה הוא על שביתת בהמתו".

דאס איז לכאורה נאך א לעוועל, רייט? איך ווייס נישט וואס ער איז עובר, אבער ס'איז דאך אן איסור, אפשר לכאורה אן איסור דרבנן, אז פארדינגען... און נישט דו טוסט נישט קיין עבירה בשעת'ן פארדינגען. אבער די רבנן לאזן נישט פארדינגען וואס דער גוי האט צו טון נאך די מלאכה. בעיסקלי הייסן זיי פארדינגען, זאג פאר'ן גוי זאלסט נישט טון שבת, פארשטיסט? נאך א לעוועל פון גזירה, אזויווי. רייט?

#### מכירה – צווייטער לעוועל (גזירה דרבנן)

נאכדעם וועסטו זען אז ס'איז דא נאך א לעוועל, א דריטע לעוועל. "ואסרו חכמים למכור בהמה גסה לגוי". נישט נאר פארדינגען און פארבראגן,

מחלוקת ראשונים וויאזוי מ'טייטשט די רמב"ם.

#### רמב"ן'ס פשט: מחמר איז נאר עשה אדער דרבנן

די רמב"ן האט געלערנט אזוי ווי אונז האבן געזאגט ביז יעצט, מיינן איך, אז מחמר לויט די רמב"ם איז נישט דא קיין שום איסור מדאורייתא, נאר א איסור דרבנן, אדער א איסור עשה. ס'איז דא א איסור עשה, און מיר האבן געזאגט אז מחמר איז אביסל מער, אבער על כל פנים ס'איז דא א איסור עשה, אבער נישט קיין לא תעשה. און לויט דעמאלטס, וואס ער זאגט "לא שנא תלש את העשב", מוז רעדן פון חורש.

#### מגיד משנה'ס פשט: מחמר איז יא א לאו, נאר אן מלקות

אבער די מגיד משנה און אנדערע מפרשים האבן געלערנט אז די רמב"ם מיינט ניין. די רמב"ם מיינט צו זאגן אז ס'איז יא דא א לאו, נאר אזא סארט לאו וואס מ'באקומט נישט מיט דעם קיין מלקות. פארוואס? וויבאלד אין די זעלבע לאו איז אויך דא די געהעריגע חורש. ביידעס, ס'מיינט טאקע ביידע. "לא תעשה כל מלאכה... ובהמתך" מיינט סיי חורש און סיי מחמר. וויבאלד אז ס'לייגט אין די זעלבע פסוק אויך דא איז סקילה, מען קומט נישט קיין... לאו, מלקות אפילו באופנים וואס מען טוט עס נישט ווען עס איז חייב סקילה.

#### דער חילוק צווישן די צוויי פשטים

און ס'קומט אויס אז לויט דער ערשטער פשט וואס ער זאגט לויט דער רמב"ם, איז דא א גרויסע חילוק צווישן מחמר און חורש, און ס'קוקט אן ווי ביי חורש טוסטו עס צוזאמען מיט די בהמה, און ביי מחמר טוט די בהמה נאר דו ביסט עפעס אזוי, דו encourage די בהמה.

און לויט דער צווייטער פשט, קוקן זיי עס אן ווי די זעלבע זאך, דער וועג וויאזוי צו חורש זיין מיט דעם בהמה... איז דורך ארבעטן מיט אים, און דער וועג פון טראגן און מאכן זיכער אז די בהמה טראגט איז דורך וואקן נעבן אים. אבער אויך לויט דער צווייטער פשט, איז ס'חורש א סקילה, און מחמר איז נאר א לאו.

נאר א לאו.

נאר א לאו.

#### דיסקוסיע: פארוואס איז מחמר נאר א לאו?

**Speaker 1:** יא, אבער לויט וויאזוי דער מגיד משנה לערנט דעם פשט, ער קוקט דאך אן ווי מחמר איז א וועג וויאזוי דו טוסט די מלאכה צוזאמען מיט דעם בהמה, פארוואס זאל עס זיין אזויווי חורש?

**Speaker 2:** הא? נע, פארוואס נישט? בטח, יסודות אזוי... נע, דא איז דער חילוק. נאר א לאו? יא, עס איז גערעדט... דער זעלבע פוסק... ער זאגט אז דער זעלבע פוסק רעדט אויך פון מחמר און אויך פון לא יחורש. פשט איז זיי זענען ביידע ענליך, ביידע קוקן אן ווי דו טוסט די מלאכה צוזאמען מיט דיין בהמה.

**Speaker 1:** אמת, אבער דער וויזן, basically the reason, אזוי האט רבי יוחנן געזאגט, לאמיר נישט אריינגיין אין די גמרא, אבער די reason פארוואס ער קומט נישט מיט דעם, ווייל הוצאה איז א מלאכה קלה? דאס איז א חילוק צווישן הוצאה און די אנדערע זאכן?

**Speaker 2:** אזוי ווייל הוצאה האט נישט קיין אמית'גער מעשה, נאר ווען דער מענטש טוט עס... פארשטיסטו?

#### מחמר – לאו שאין בו מעשה

יא, ס'איז א פשוט'ע זאך, א מחמר טייטש א מענטש וואקט נעבן זיין בהמה, פארנט פון אים, פארנט אים, ער טוט גארנישט. עס איז נישט קיין וועג וויאזוי מען מאכט אז דער בהמה זאל טראגן.

זייער גוט, אבער ס'איז דא א כלל בכל התורה כולה, אזוי האט רבי יוחנן געזאגט, מען ברענגט נישט קיין חטאת און ממילא נישט קיין לאו, ממילא נישט קיין סקילה וועגן דעם חשבון, פאר א זאך וואס ס'איז נישט קיין מעשה. ס'איז אן עשה... ס'איז עשה דאורייתא, ס'איז א לאו לויט ווי מיר לערנען לויט דעם...

לפניו. **אבער לא ימכור סתם**, ער טאר נישט סתם פארקויפן א פרה און זיך פארלאזן אז דער גוי גייט עס שעכטן, **אפילו שור של פטם**, אפילו א געשטאפטע שור וואס געווענליך שטייט עס לשחיטה טאר מען נישט, **שמא ישהה אותה ויעבוד בה**, אפשר גייט ער עס טאקע שעכטן עווענטשועלי, אבער אין די מינוט גייט ער טון מלאכות שבת, טאר מען נישט.

#### חומרות אויף דעם איסור

ס'איז אינטערעסאנט, מ'זעט מ'האט געמאכט חומרות אויף דעם, אפילו ס'איז נאר אן עשה האט מען געמאכט אפאר לעוועלס פון חומרות, אפילו פאר א איד וואס אפשר האט פארקויפט פאר א גוי און אזוי ווייטער. דער סיין איז זייער וויכטיג, ווייל אידישע בהמות קומט אויך צו רוען שבת.

איך האב געטראכט פון דעם אז ס'איז נישט למען ינוח. אפשר איז דא נאך עפעס א סיבה, ווייל מ'טאר זיך נישט פארקויפן לפני אידים ולאחר אידים. מ'טאר נישט פארקויפן פאר א גוי... קיצור, פארקויפן א בהמה פאר א גוי איז נישט פשוט, ס'איז זייער שווער.

א אידישע בהמה, אידן... נישט נאר אידן דארפן רוען שבת, אידישע בהמות דארפן אויך רוען שבת.

**Speaker 2:** האסטו געוואוסט פון דעם?

**Speaker 1:** ניין.

**Speaker 2:** אבער ס'איז דא א איד פירט זיך ווי א בהמה, איך האלט זיך נישט אין שום גליק.

**Speaker 1:** אבער ס'זעט מיר אויס ווי... אפשר איז דא עפעס א סיבה פארוואס א איד זאל נישט פארקויפן פאר א גוי א בהמה. מ'זעט, מ'זעט אז ס'איז דא חומרות אין הלכה, אבער שבת איז הלכה, אבער עבודה זרה איז א גרויסע חומרא. מ'לערנט זיך צו עבודה זרה, גרויסע חומרות וועגן פארקויפן פאר א גוי א בהמה. אבער **I don't know why you need this**.

דער **reason**, למען ינוח, דאס האב איך געטראכט, אז די תורה וויל אז דיין אידישע בהמה זאל רוען, א בהמה דארף אויך א טאג פון רעסט, נישט נאר א מענטש. אבער ס'איז דא דאך חומרות וואס שטימט נישט אזוי גוט מיט דעם. פארקויפן פאר א איד, ווייל אפשר גייט ער פארקויפן, און וואס ער גייט פארקויפן, דעמאלטס אפשר יאסר להשכיר. ס'איז דא לעוועלס פון חומרות.

**Speaker 2:** איך פארשטיי נישט. לעוועלס פון חומרות. א אידישע בהמה דארף רעסטן. ממילא טאר מען נישט פארקויפן אפילו פאר א איד, ווייל אפשר גייט דער איד פארקויפן. און ווען דער איד גייט פארקויפן, איז דאך גארנישט קיין פראבלעם.

**Speaker 1:** אבער פריער האסטו נישט מסכים געווען מיט השכרה אויך נישט.

**Speaker 2:** דארף איך פארשטיין. וואס איז טאקע אן ענין א איד זאל האבן זיינע בהמות, און יעדע שבת זאל ער עס פארדינגען פאר די גוים, וועלן די בהמות האבן אמאל קיין מנוחה? א בהמה דארף אויך האבן מנוחה.

#### דין בהמה דקה

**Speaker 1:** זאגט דער רמב"ם ווייטער, ביז יעצט האבן מיר גערעדט וועגן בהמה גסה, וואס מיט דעם טוט מען געווענליך מלאכות. יא, זאגט דער רמב"ם ווייטער, **"מקום שנהגו למכור בהמה דקה, מוכרין"**. בהמה דקה האט שוין צוטון מיט מנהג, ווייל בהמה דקה, זעט אויס, טוט מען נישט קיין מלאכות, אדער איז נישט אזוי פיל אפשר, אדער טוט מען נישט קיין מלאכות. ממילא האט עס צוטון מיט דעם מנהג. פלעצער וואו מ'האט זיך נוהג געווען איז מוכרין, **"מקום שנהגו שלא למכור"** וואו מ'האט מחמיר געווען, **"אין מוכרין"**.

**Speaker 2:** תכלס, משכיר להשכיר, האט ער אויך געזאגט בהמה גסה?  
**Speaker 1:** זיכער, מ'טאר נישט.

**Speaker 2:** ניין, אבער פריער ווען ער האט געזאגט "אסור להשכיר", האט ער געזאגט בהמה גסה.

וואס דעמאלטס איז ער טאקע עובד זיין, אבער פארקויפן, לכאורה ווערט עס יעצט די גוים'ס בהמה, ס'איז מער נישט דיין פראבלעם. אבער **"ואסרו חכמים למכור בהמה גסה לגוי"**. חכמים האבן אויך גע'אסר'ט צו פארקויפן די בהמה גסה לגוי. פארוואס? **גזירה שמא ישאילנה וישכירנה**. ווען ער איז מתיר צו פארקויפן, וועט מען אפשר פארגעסן פון די איסור פון השאלה און שכירות. א גרויסע חומרא.

#### קנס פאר פארקויפן

**ואם מכר**, אויב האט ער יא פארקויפט א בהמה גסה, איז דא א קנס אויף דעם, **"קונסין אותו עד עשרה בדמיה"**, אז ער דארף זיך לאזן קאסטן ביז צען מאל וויפיל, אדער ביז א צענטל מער ווי די פרייז. ביז צען מאל וויפיל ער האט געמאכט דערפון, און מחזיר צו צוריקקויפן די בהמה.

#### שבורה – צעבראכענע בהמה

און נישט נאר דעם, נאר אפילו **"שבורה"** הייסט עס. א מענטש טראכט אז א בהמה וואס איז צעבראכן, וואס מ'טוט שוין נישט מיט דעם קיין מלאכות אזוי קיין חרישה, וועט מען יא מעגן. ניין, אפילו א צעבראכענע בהמה טאר מען אויך נישט. ס'איז אויך א גזירה, **"חיישינן שמא יתקן אותה"**. אה, ער זאגט אז מ'קען יא טון מלאכות מיט שבורה. ס'איז דא פשוט אן עצה, ס'איז נישט קיין דריידל.

#### סרסור – פארקויפן דורך א בראקער

אבער מ'מעג אבער יא פארקויפן, א מענטש מעג נעמען א בראקער זאל פארקויפן זיין בהמה. **"מותר למכור על ידי סרסור"**. מ'מעג יא פארקויפן דורך א בראקער, דורך א מיטל-מענטש. פארוואס? **"סרסור אינו משאיל ואינו משכיר"**. א מענטש אליין וואס אוונט א בהמה האט פארשידענע וועגן: ער קען פארדינגען זיין בהמה, ער קען עס פארבראגן, און ער קען עס פארקויפן. האט מען מורא אז וואס ער איז אפן פאר ביזנעס, ער פארקויפט, וועט ער אויך טון השאלה און שכירות. אבער די עידזשענט'ס דזשאב איז נאר צו פארקויפן, ממילא... נישט די זעלבע עידזשענט פארקויפט און פארדינגט, אזוי זעט עס אויס.

#### סוס – מותר למכור

און די רמב"ם זאגט אז די אלע זאכן איז בהמה גסה, אבער א סוס מעג מען יא. **"מותר למכור סוס"**. מ'מעג יא פארקויפן א סוס. פארוואס? **"שאין הסוס עומד אלא לרכיבה"**. סוס דינט נאר פאר רכיבה, און מיט א סוס טוט מען נישט אזעלכע זאכן למשל חרישה. איז נאר געמאכט געווארן אז א מענטש זאל רייטן אויף דעם, לא למעשה, נישט צו שלעפן קיין פעקלעך.

און זיך ווייטער גייט זיך טון ווייטער עובד רב שעות בהמתו. די ענטפער איז נישט עובד רב שעות בהמתו, ווייל זיי האבן געלערנט אז ווען א מענטש טראגט א לעבעדיגער מענטש, הייסט עס נישט קיין הוצאה, ווייל **א חי נושא את עצמו**, א לעבעדיגער מענטש טראגט זיך אליינס.

#### המשך דיני מכירת בהמה גסה לגוי

**Speaker 1:** סאו אפילו לאמיר זאגן אז ער האט יא, ער האט פארן אויפן פערד שבת, דער גוי האט יא, פשט אז א איד טאר נישט רייטן אויף א סוס שבת פאר אנדערע סיבות, וואס מ'וועט עס לערנען שפעטער מדרבנן. אבער ער איז נישט קיין איסור מדאורייתא צו רייטן אויף א פערד, ממילא מעג מען יא פארקויפן א פערד.

פארדינגען האט ער נאכנישט געזאגט אז מ'זאל מעגן. פארדינגען וועלן מיר נאך אלץ זען.

יא, זאגט דער רמב"ם, **וכדרך שאסור למכור לגוי, די זעלבע סיבה פארוואס מ'טאר נישט פארקויפן פאר א גוי ווייל דער גוי גייט טון מלאכות, כך אסור למכור לישראל החשוד למכור לגוים**, דער איסור גייט אזוי ווייט, מ'טאר אויך נישט פארקויפן פאר א איד וואס מ'ווייסט אז דער איד גייט פארקויפן פאר די גוי, סאו דער איד איז נישט קיין סרסור.

זאגט דער רמב"ם, **מותר למכור להם פרה לשחיטה ושוחט אותה לפניו**, מ'מעג יא פארקויפן א קו אויב ממש מ'זעט אז דער גוי גייט עס גלייך שעכטן

ער געבט זיך דא א טריק וויאזוי מ'קען נוצן די בהמה און נאכאלץ נישט נכשל ווערן מיט איסור הוצאה. אבער מ'האט עס אויך נאר געטון ביי די עבד, ס'טייט שוין אזא שווערע מצב, אז מניח כיסו עליו כשהיא מהלכת, ווען די בהמה וואקט מעג ער ארויפלייגן די זאק אויף די בהמה. **כשתרצה לעמוד**, די בהמה שטעלט זיך אפ, זאל ער עס אראפנעמען, **כדי שלא תעמוד וכיסו עליה**, די בהמה זאל זיך אפשטעלן און מאכן א הנחה, מאכן א סטאפ מיט די רענצל אויף זיך. **עד שלא תיהא שם לא עקירה ולא הנחה**, די וועג האט די בהמה נישט קיין עקירה ולא הנחה. ס'טייט ווייל די מענטש לייגט עס אויף די בהמה, הייסט עס נישט קיין, די מענטש וואקט דאך נישט, די מענטש מאכט... אזוי ווי ביי א מענטש, אזוי ווי ביי א וויידער, די בהמה האט נישט קיין עקירה והנחה. די בהמה האט נישט קיין עקירה.

**Speaker 2:** די זעלבע זאך.

**Speaker 1:** יא, אבער ווען ער נעמט עס אראפ פון די בהמה, וואס טוט ער? שטייט ער אויף איין פלאץ?

**Speaker 2:** ער טוט נישט גארנישט. ער האלט עס, ער לייגט עס אראפ, ס'איז נישט קיין חילוק, אבער ער מעג נישט וואקט דערמיט.

**Speaker 1:** און איינמאל די בהמה איז ווערד, וואקט ער צוריק, לייגט ער עס צוריק.

**Speaker 2:** ער דארף שטיין לעבן דעם, און ווארטן ביז ער קומט אן אהיים.

**Speaker 1:** ער דארף שטיין ביז ער קומט אן אינדערהיים.

**Speaker 2:** אקעי.

איסור מחמר

**Speaker 1:** זאגט דער רמב"ם, **אבל אסור לו להנהיגה אפילו בקול כל זמן שכיסו עליו**, ער מעג גיין לעבן אים און ארויפלייגן אויף די בהמה, אבער ער טאר נישט ווייזן פאר די בהמה די וועג, אדער וואטעווער עס טייטשט מנהיגה זיין, אינקארעדזשן די בהמה, אפילו אויב ער טוט עס נישט מיט מעשים, נאר מיט קול. ער זאגט פאר די בהמה, גיי. פארוואס? **כדי שלא יהיה מחמר בשבת**. ווייל דאס איז הארבער ווי עצם דאס אז די בהמה טוט א מלאכה בשבת. דאס הייסט מחמר. אזויווי אין אנפאנג פון דעם יאר האבן מיר געלערנט דא צוויי זאכן, ס'איז דא ווען די בהמה טוט די מלאכה פאר א מענטש'ס מלאכה, און ס'איז דא ווען דער מענטש איז דער וואס ווייזט אים די וועג, דער מענטש איז דער וואס אינקארעדזשט אים – דאס ווערט גערופן מחמר.

**Speaker 2:** זייער גוט.

**Speaker 1:** און דא זעסטו אז מחמר איז הארבער ווי...

**Speaker 2:** רייט.

קשיא: מחמר ווען ס'איז נישטא קיין עקירה והנחה

**Speaker 1:** אויך איז דא אן אינטערעסאנטע פראבלעם דא, ווייל לכאורה, אויב די בהמה טוט נישט קיין עקירה והנחה, וואס גייט דאך אן אויף דעם מחמר? ס'איז דאך נישט קיין מלאכה. ס'זעט אויס אז מחמר אליין... ס'זעט אויס אז די מחמר וואלט געווען אליין אן איסור, ווייל יעצט מאכט ער כאילו די עקירה, ווייל כאילו יעצט זאגסטו פאר די בהמה, סטאפ און פאר ווייטער. ס'איז דא אן עקסטערע איסור פון מחמר, טייטש אז מ'זאל נישט זען א איד פירן א בהמה. דאס האט שייכות מיט דרבנן, נישט אן אמת'דיגע מחמר וואס איז א לאו. אדער פון דא זעט מען אז די מחמר איז טאקע מדרבנן.

לכאורה רעדט מען דא פון דרבנן, ווייל די בהמה טוט נישט קיין געהעריגע הוצאה. אבער דאס איז אז ס'זעט אויס ווי איינער ארבעט מיט זיין בהמה, ווייל ער זאגט, ער טוט...

**Speaker 2:** יא?

**Speaker 1:** אה, להשכיר... ער זאגט אבער נישט.

**Speaker 2:** בכל מקום אין רוכלין חיה גסה.

**Speaker 1:** חיה גסה... א ווילדע חיה.

**Speaker 2:** יא, א ווילדע חיה.

**Speaker 1:** כמו שאיינו רגילים בבהמה גסה אין לה דין זה. חיה גסה האט א דין אזוי ווי בהמה גסה.

דיון: וואס איז מיט השכרת בהמה דקה?

**Speaker 2:** פארוואס טאקע א בהמה דקה איז אנדערש?

**Speaker 1:** וואס ער זאגט, בהמה דקה טוט נישט אזוי שטארק מלאכות, ס'איז דא אפשר אנדערע חששות, ס'פירט זיך רכיבה צו זיין די בהמה. אבער ער האט אונז נאך נישט געזאגט די... וואס טוט זיך מיט משאיל און משכיר זיין בהמה דקה?

זעט אויס אז מ'טאר נישט. ווייל אזויפיל איז יא דא, בכלל, כאילו וואלט עס געמוזט זיין הארבער ווי מוכר זיין, אבער ער זאגט עס נישט ארויס קלאר.

רייט, אויך דער בית יוסף טייטשט, ער ברענגט פון די פוסקים אז לכאורה בית יוסף אויך, די אלע היתרים וואס מיר האבן יעצט געלערנט איז נאר די היתרים אויף מכירה, וואס ס'איז א סעקאנד לעוועל איסור. אבער אויף משכיר זיין טאר מען טאקע נישט. אזוי ברענגט ער דא.

**Speaker 2:** יא. איך ווייס נישט. ס'איז אינטערעסאנט, ער זאגט שוין איינמאל אז ס'איז רכיבת אדם לאו למשא, אבער... נו, די בהמה גייט זיצן אויף אים, טייטש די בהמה גייט נישט קיינמאל נישט מיטנעמען א בעג אדער... איך האלט דאך א חשש, עפעס א משא. לאמיר זאגן אז די עיקר איז רכיבת אדם, אבער...

**Speaker 1:** אקעי. נאכאמאל, די גמרא זאגט דאך א גזירה. א גזירה גייט אויף אלעס. ס'איז נישט דא א מיעוט. ס'מאכט זיך אמאל... פארשטייסטו, די גזירה איז דאך אויף די דבר הנושא. א פערד רייט מען, א פערד... דו קענסט פרעגן סתם אזוי, אפשר מ'גייט אלעמאל מיט די משא, א פערד שלעפט א וואגן. דעמאלטס איז יא לכאורה איסור.

זעט אויס אז ס'איז נישט געווען איינגעפירט דעמאלטס אז א פערד זאל שלעפן א וואגן. א וואגן שלעפט א פרה אדער עפעס א שור. פארשטייסטו? אויב די פערד שלעפט עפעס, איז אוודאי יא משא.

**Speaker 2:** אקעי.

מי שחשכה לו בדרך – נוצן א בהמה

**Speaker 1:** עד כאן איז די עצם הלכות שביתת בהמה, און פארקויפן און פארדינגען א בהמה פאר א גוי וואס גייט עס רוען.

יעצט קען מען לערנען וואס איז ספעציעלע הלכות, לכאורה ס'איז קולות, אויב א מענטש איז געווארן תקוע אויפ'ן וועג, און ער האט אבער א בהמה וואס ער קען אפשר נוצן צו אהיימיגן. אבער אפשר איז עס אזוי, אז מיר האבן געלערנט אז מ'טאר אויך נישט זאגן פאר א גוי צו טון מלאכות, אבער דאך איז דא עפעס ווען מ'איז יא מתיר צו זאגן פאר א גוי. איך וויל יעצט וויסן צו מען מעג נוצן די בהמה אין די זעל... ע וועג אלס א שבת בהמה.

מי שחשכה בדרך, ולא היה עמו נכרי שיטול כיסו, האב איך שוין געלערנט פריער, אז אין אזא פאל וועלן חז"ל שוין, און זיי ווייסן אז דער מענטש איז יעצט בול על ממונו, האבן זיי מתיר געווען, אפילו בדרך כלל וואלט עס געווען אן איסור שבות א מוריד לאקן. אבער וואס טוט זיך ווען ס'איז נישטא דער גוי? וואס איז מיט א בהמה?

האט ער אבער יא א בהמה, איז הגם לכתחילה האבן מיר געזאגט מ'טאר נישט לייגן א משא אויף א בהמה, קען מען אבער יא, יעצט ווען ס'איז ערב שבת ביים זמן, און ער איז בול על ממונו. אבער ווען מיר האבן געלערנט אז מ'טאר נישט, האבן מיר געלערנט אזוי אויב די בהמה טוט הוצאה, ווייל דא טוט נישט די בהמה קיין הוצאה.

דער טריק פון עקירה והנחה

איז די חכמים לאזן נישט. אויב ס'איז דא א צורך, א צער בעלי חיים, שעת הדחק, א מי שאפשר, לאזן זיי יא. שטימט? אבער אויב ס'איז דא א גוי, פארוואס זאלן זיי לאזן? האסט דאך א גוי.

**Speaker 2:** ווייל דו זאגסט אז ביידע זענען איסורי דרבנן.

**Speaker 1:** ביידע זענען איסורי דרבנן, אבער דאס איז הארבער דרבנן. על כל פנים, דא איז דא... ביי א בהמה איז דא א וועג אז ס'זאל זיין דאורייתא. א גוי איז אייביג נאר דרבנן. על כל פנים, איז מתיר ענדערש די גוי.

**Speaker 2:** איך ווייס נישט פארוואס דו זאגסט אז ביידע זענען דרבנן. ס'איז דאך אלעמאל אז מ'לאזט ענדערש א גוי ווי א איד זאל טון א שבות. דו מיינסט?

**Speaker 1:** יא. ס'שטייט נישט קלאר, קיינמאל נישט. דא זעסטו קלאר די חילוק.

### חרש שוטה וקטן vs. בהמה

ווייטער. אקעי, ווייטער. **היו לפניו חרש שוטה וקטן**, וואס זיי זענען פטור פון מצוות, איז דא איינער וואס טראכט אז ענדערש זאלסטו געבן פאר די חרש שוטה וקטן? ניין. **ענדערש מניח כליו על המורו ואיינו נותן לאחד מהם, לפי שהן אדם מישראל**. זיי זענען אידן. ענדערש זאל עס די בהמה טראגן ווי א איד. זיי זענען אדם מישראל. וואס האט א מער...

דיני קדימה צווישן חרש, שוטה, און קטן

**היו לפניו חרש ושוטה ואחד מן הבהמה**, און יעצט וויל ער דיר זאגן צווישן די... זיי האבן פריער געהאלטן אז לפי שהן אדם מישראל, וואס איז פשט? הגם בעצם זענען זיי פטור פון עונשים, אבער מ'טאר נישט טון א מלאכה דורך א חרש שוטה וקטן. דאס איז די ווארט. אבער ער מיינט צו זאגן אז אויב איז דא שביתת בהמה, איז זיכער דא שביתת חרש שוטה וקטן. ס'איז נישט קלאר. בן חורין, מ'קען דאך זאגן די למען ינוח בן חורין וכן חורין, אפילו ס'איז נישט אן אמת'ע עבד, נאר וויבאלד ס'איז על דעת האדון, אפשר איז עס אסור. אבער שביתת בנו... יא, שביתת בנו, האט ער מצווה על שביתת בנו, ער האט נישט מצווה על שביתת גויים, ווי מיר האבן געלערנט ביי די בורר חביות. אבער דא איז גרינגער עס פאר די חמור אנשטאט פאר זיי, ווייל דאך זענען זיי מער חשוב. ס'איז אלעס הדרגות, וואס טוט מען בדיעבד. אלע די זאכן מוזן זיין מדאורייתא. אויסער אויב איז דא א איסור מדאורייתא, דעמאלטס איז נישט קיין שאלה.

פונדעם ברענגט ער אז די וואס זאגן אז מ'איז נושא אין א חרש שוטה וקטן, מיינט ווייטער, ער מאכט אן אנדערע תנאי. ער געבט עס ווייל דער חרש איז בשעת וואס יענער וואקט. נישט קלאר.

אקעי, **היו לפניו חרש ושוטה**. יעצט גייט ער זאגן דיני קדימה, ווער איז צווישן חרש שוטה וקטן, ווער איז הארבער. **היו לפניו חרש ושוטה ואחד מן הבהמה, נותנו לשוטה**, ענדערש פאר די שוטה. ווייל א חרש איז נאר א סארט שוטה. א חרש איז דאך אין אזא מצב, ער קען נישט הערן, ער האט זיך נישט געקענט לערנען מיט אים, וואטעווער ס'איז, ער איז אייביג שוטה ווי שוטה. **שוטה וקטן, איז אויך נותנו לשוטה**. ווייסט פארוואס? א קטן איז א מומא עובר, באלד קען ער ווערן גרויס. א שוטה... א שוטה איז א קטן וואס איז קיינמאל נישט געווארן אויס קטן. קטן, נישט קיין חילוק, איז נותן רשות ממשכו, האבן זיי די זעלבע דין.

### פחות פחות מד' אמות – ווען מ'האט גאר קיין עצה

אקעי. וואס איז אויב ער האט נישט קיין איין עצה? מיר האבן שוין געלערנט די אלע זאכן, מיר האבן געלערנט וועגן אנדערע קושיות האבן מיר געלערנט. ער האט נישט קיין בהמה, נישט קיין גוי, נישט קיין חרש, שוטה וקטן, נעבעך א איד וואס איז אזוי צעבראכן, ער האט נישט קיין בהמה, נישט קיין גוי, נישט קיין חרש, נישט קיין שוטה, נישט קיין קטן, גארנישט איז דא דארטן. איז דער **מהלך בוי פחות פחות מארבע אמות**, איז דא דער אנדערע היתר אז ער אליין זאל טון באופן אז ס'איז נישט דא אל תעמוד על דם רעך.

**Speaker 1:** נישט קלאר. איך פארשטיי נישט, ס'זעט אויס אז ער ארבעט טאקע מיט זיין בהמה. די שאלה איז נאר אויב די בהמה טוט א מלאכה. פארשטייט וואס איך זאג? אבער ער טוט נישט מער ווי... מ'רעדט דאך דא אויך באופן וואס ס'איז נישט דא קיין עקירה והנחה, אבער דאך איז ער מנהיג זיין בקול.

**Speaker 2:** נאר דאס פרעג איך דיר. דער מחמר געווענליך רעדט זיך ווען די בהמה טוט יא אן עכטע הוצאה, רייט? דא מאכט דאך די בהמה קיין הוצאה. ס'איז נאר... וואטעווער איט איז. פארשטייט מיין פראבלעם?

**Speaker 1:** נישט קלאר.

**Speaker 2:** אקעי. ער ווייסט נישט. די מפרשים ווייסן אויך נישט. דאנט ווארי. ווען אונז ווייסן נישט, דו קענסט די מעשה מיט דעם גלח, יא? איך האב זייער לייב די מעשה, ווייל דו קוקסט אין די מפרשים צו זען אז נאך איינער ווייסט נישט. נאך איינער ווייסט נישט, האב איך הנאה פון דעם. דער הייליגער בית יוסף האט נישט געוואוסט, וויאזוי קען דער גלח וויסן?

**Speaker 1:** אקעי.

### גזירת חכמים – נישט געבן בהמה ביי א גוי

**Speaker 1:** הוא אשר דבר, זאגט ער, **וגזירת חכמים היא**, זאגט דער רמב"ם, די זאכן וואס מיר האבן דא געלערנט, אז משעה חשכה, האבן מיר זיך שוין געזאגט אז די בעסטע עצה איז דורך הגבחה. האט מען אונז פריער געלערנט אז ס'איז דאך נישטא קיין גוי וואס זאל דאס טון מיט א בהמה. פארוואס טאקע? פארוואס זאל מען נישט קודם טרייען דורך א גוי?

זאגט דער רמב"ם, **"גזירת חכמים היא שלא יניח ישראל בהמה אצל עובד כוכבים"**, אז די עצה איז נאר ביי די עבד. אפילו מיט די עצה פון עקירה והנחה איז נאך אלץ געבן פאר א גוי ענדערש. ס'איז א גזירת חכמים.

### בהמה vs. נכרי – פארוואס איז נכרי גרינגער?

דאס האבן אונז פריער געלערנט, אז מ'זאל געבן פאר א גוי זאל ער טון מיט די בהמה. פארוואס טאקע? פארוואס זאל מען קודם טרייען דורך א גוי? זאגט דער רמב"ן: **"גזרו חכמים משום 'לא ינוח כי אם על גבי בהמה' ולא על ידי נכרי"**, אז די עצה איז נאר בדיעבד. אפילו מיט די עצה פון עקירה והנחה, איז נאך אלץ געבן פאר א גוי ענדערש. דאס איז א גזירת חכמים.

### קשיא: פארוואס איז בהמה נישט בעסער?

**Speaker 1:** אבער וואס איז טאקע? ס'איז אינטערעסאנט, ווייל איינער וואלט געקענט טראכטן ענדערש טו עס מיט די בהמה, ווייל מיט די בהמה האסטו די עצה פון סטאפ, מ'זאל נישט זיין קיין שום עקירה והנחה, ווען דער עכו"ם וועט זיין הארבער, ווייל דער עכו"ם גייט דאך יא גיין און טון א גאנצע מלאכה. אבער די ווארט איז ניין, נישט אזוי. דער נכרי איז נאך אלץ גרינגער.

**Speaker 2:** ניין, א בהמה איז כמעט א איסור דאורייתא, שביתת בהמתו. ס'איז ערגער. א בהמה איז א אידישע בהמה. א אידישע בהמה איז אסאך וויכטיגער אז זי זאל היטן שבת ווי א גוי.

**Speaker 1:** ניין, אבער די בהמה, די בהמה גייט נישט נכשל ווערן חס ושלום אין חילול שבת, ווייל די בהמה גייט נישט טון קיין עקירה והנחה. די בהמה טוט נישט טון דאס סתם אזוי. ס'איז א חילול שבת דרבנן, האבן די רבנן לאזן ווייל דאס איז א כח דהיתרא. זאגסטו אז דאס איז נאך אלץ הארבער ווי א גוי?

**Speaker 2:** ס'איז נישט פשוט, ווייל ביידע זענען איסורי דרבנן.

תירוץ: דער רמב"ן'ס ביאור

**Speaker 1:** ניין, ניין. דער רמב"ן פארענטפערט נישט דיין קשיא, ס'איז בקיצור. דער רמב"ן פארענטפערט, זאגט פארוואס מ'טאר נישט טון לכתחילה. פארוואס מ'טאר נישט טון לכתחילה? ווייל די רבנן לאזן נישט די בהמה זאל טון מלאכה, אפילו נישט האלבן מלאכות, שבותים. ס'איז א שבות, עקירה והנחה איז א שבות על כל פנים, נישט קיין מלאכה מותרת.

**2 Speaker:** ניין, ניין, ניין, פארקערט, ס'איז געלט. ניין, ניין, דאס איז נישט אזא זאך. ס'שטייט אזא זאך אז א מענטש דארף וואקן מיט געלט פאר שבת? ווי ס'שטייט אזא זאך? ער דארף זיך גיין זיין שלש סעודות, און דאס איז אן ענליכע קשיא.

**1 Speaker:** ס'איז ענליך צו וואס מיר האבן געלערנט ביי תפילין פריער, אז אויב ס'איז נישט קיין דענדזשערעס פלאץ, ער קען דארט שטיין, דארף ער דארט שטיין. נאר אויב ער קען נישט, ווען ער קען נישט שטיין אלס מצוות השבת אבידה?

**2 Speaker:** ניין, ער דארף נישט די מצוה. אויב דו ווילסט די מצוה, דו ווילסט עס האבן, דארפסטו עס מכשיר זיין, קענסטו נישט טראגן שבת. נאר אויב דו קענסט, מוזטו. אויב דו קענסט נישט, אום לאו, פארוואס מוזטו? אויב ער קען מכשיר זיין די מצוה?

**1 Speaker:** פון דעם, מ'מיינט צו זאגן דו קענסט נישט גלייך, דו דארפסט טון עפעס מער ווי מכשיר זיין. דו דארפסט טון פחות פחות מד' אמות. קענסטו נישט מכשיר זיין, נאר אויב דו קענסט נישט אפטון פון מכשיר זיין. אום לאו, אויב דו קענסט נישט מכשיר זיין, דעמאלטס געבט מען דיר די היתר מ'וואגט פחות פחות מארבע אמות.

די אנדערע זאך איז, מציאה שבאה לידו דארף מען נישט מכשיר זיין. אפילו אויב ס'איז שפעט נאכמיטאג, קען מען טון לכתחילה די פחות פחות מד' אמות. אבער קודם שבאה לידו, באופן אז ס'איז שוין להכשיר או לא להכשיר, וואטעווער איז די טייטש להכשיר, ער זאגט נישט וואס איז טייטש, אדער ס'איז נישטא קיין צייט, אדער ס'איז א דענדזשערעס פלאץ, וכדומה.

#### דער ראב"ד'ס מחלוקת

די ראב"ד איז נישט מסכים. די ראב"ד זאגט אז דאס איז שיבוש. די ראב"ד האלט נישט אז מ'קען נעמען פחות פחות מד' אמות פאר מציאה. סאו אויב איינער טרעפט א מציאה שבת, ער דארף וויסן אז נאר די רמב"ם איז מתיר. רוב פוסקים, די ראב"ד און די שולחן ערוך, אנדערע זאגן אז מ'טאר נישט פחות פחות מד' אמות. יא, ווייל זיי זענען נישט מסכים מיט די הלכה.

#### קשיא: וואס הייסט "מציאה שבאה לידו"?

אקעי. ס'איז פאני, ווייל מציאה שבאה לידו איז דאך שוין זיינס. וואס איז די חידוש פון מציאה שבאה לידו? ווייל ס'איז נישטא די אדם בעולם הממונה? אדם בעולם הממונה ווייל ס'איז זיינס. ס'איז יעצט געווארן זיינס. איז ער נאך נישט מושאל לקנות עס. ער האט עס נאך נישט געקויפט. ער האט עס נאך נישט געקויפט. פארוואס? ער וואקט דין יעצט אונטערוועגנס. באה לידו. ער העכט זיך מיט איר, ער טראכט זיך יעצט וואס צו טון. באה לידו קען מיינען יעצט, דארט ווי ער איז. זאג איך דיר, ער איז שוין זוכה געווען אין די מציאה, יא? ס'איז שוין זיינס. פרעג איך דיר, וואס איז אויב די מציאה איז באה לידו צוויי טעג צוריק? דעמאלטס וועסטו מסכים זיין אז ס'איז שוין זיינס? סאו ווי לאנג דארף א מענטש האבן א זאך אז ס'זאל הייסן א מציאה? פארשטייט אז ס'איז דא פאני פראבלעמען דא? מ'דארף פארשטיין. איך זאג נישט אז ס'איז אזוי שווער צו פארשטיין, איך זאג נאר אז מ'קען מאכן א פראבלעם אויב מ'ויל.

#### אנהויב פון הלכות שביתת בהמה

עד כאן הלכות מי שחשיך בדרך. וואס וועלן טון די אלע זאכן. יעצט קען מען לערנען וועגן וואס א בהמה מעג טאקע טראגן, וואס מיר האבן געלערנט אז א בהמה טאר נישט טראגן שבת, דארפן מיר וויסן וואס הייסט א מלבוש פאר א בהמה אדער א תשמיש, אזעלכע זאכן וואס בהמות מעגן יא.

לאמיר זאגן אזוי, וואס מעג מען יא? ס'טוט נישט מיינען אז א בהמה דארף אייביג וואקן אן גארנישט אויף זיך, ניין, ס'איז דא זאכן וואס א בהמה מעג האבן, מיט א למשוך איז א בהמה...

#### מעבר לנושא חדש: וואס א בהמה מעג טראגן בשבת

עד כאן הלכות מי שחשיכה בדרך, וואס מען טוט אין די אלע זאכן. יעצט קען מען לערנען וועגן וואס א בהמה מעג טאקע טראגן. מיר האבן געלערנט אז א

ואפילו... ס'זעט אויס אז דער פחות פחות מארבע אמות איז א היתר, ס'איז נישט נאר א מצמצם. יא, מיר האבן דאס געזען כאפ מאל, דאס איז מפורש.

#### מציאה שבאה לידו

זאגט ער, "ואפילו מציאה שבא לידו", זאלט נישט מיינען אז דער היתר איז נאר... רייט. זאגט דער רמ"א, "ואפילו מציאה שבא לידו", דאס איז נישט נאר ווען דער מענטש האט זיין אייגענע כים און זיין אייגענע געלט, נאר אפילו ער האט יעצט געטראפן געלט, וואס אין אזא פאל לגבי אנדערע זאכן זאגט מען אז דאס הייסט נישט חסרון כים, אויף דעם האבן מיר נישט רחמנות אויף אים. וואו האבן מיר דאס געלערנט, א חילוק צווישן מציאה און א... ניין ניין, מיר האבן שוין געהאט ערגעצוואו נאך שבת אויב איך דערמאן זיך גוט, אז אויף זיין אייגענע געלט זענען מיר אדם בהול על ממונו, אויף א מציאה נישט אזוי ווייט, אבער דו זעסט דא אויס אנדערש. "ואפילו מציאה שבא לידו, מהלך בה פחות פחות מארבע אמות".

#### פאראלעל צו פרק ו'

און אויך די אלע אנדערע זאכן, יא, מ'מעג עס אויך לייגן אויף די בהמה און אויף די נכרי. יא. ער זאגט, לכאורה, "אבל כל זה לא דווקא", ער זאגט אז אין פרק ו' איז געשטאנען אן ענליכע הלכה.

**2 Speaker:** און דו האסט מיך נישט געברענגט, אין פרק ו' האבן מיר גערעדט וועגן א מציאה, אבער וואס איז געשטאנען דארט וועגן א גוי? דאס שטייט אין פרק ו'? איך ווייס נישט.

**1 Speaker:** "מי שאבד לו דבר", די הלכה, ביי די וועי, ס'איז ממש די זעלבע הלכה, איך ווייס נישט פארוואס ער שטייט נישט. די הלכה אליינס איז געשטאנען שוין אין פרק ו', "מי שאבד לו דבר". קדשים והימים, ואם אין מועד נושא ונותן עם הנכרי להוליכו. דארט האט ער גערעדט פון די נושא פון שכר שבת, וועגן די דינים פון אמירה לנכרי, אז ער מעג אים צאלן. יא. אזוי זאגט ער, נישט נאר מדובר אין מוכרין בכיסו, אבער מציאה ליטול לנכרי. אבל מוליך פחות פחות מד' אמות. דאס איז נישט קיין סתירה. דארט האט ער געזאגט אז ס'איז דא א היתר, ער רעדט פון אן עירוב.

**2 Speaker:** ניין, אבער דא זאגט ער אויך, דאס וואס ער זאגט דא, אפילו מציאה פחות פחות מד' אמות, דוקא פחות פחות מד' אמות, די מציאה קען מען נישט געבן פאר א גוי.

#### חידוש: מציאה vs. אייגן געלט

**1 Speaker:** אה. ס'איז זייער אינטערעסאנט, ווייל ער זאגט דא אז די פחות פחות מד' אמות איז מער בעל הבית ווי געבן פאר א גוי. ס'איז נאר אויב מ'האט נישט קיין גוי. אבער לגבי מציאה זאגט מען אנדערש, מציאה טאר מען נישט געבן פאר א גוי, אבער אין מציאה קען מען יא נוצן די טריק פון פחות פחות מד' אמות. סאו ס'איז זייער אינטערעסאנט, ס'קומט אויס אזוי, אז ווען א מענטש האט אייגן געלט און ער האט אויך געטראפן א מציאה, די אייגן געלט האט ער געדארפט געבן פאר א גוי, און די מציאה האט ער געמעגט טראגן פחות פחות מד' אמות. אינטערעסאנט.

#### דער רמב"ם'ס שיטה

יא, די מקום משנה, אין די גמרא שטייט אז דאס איז א היתר וואס די חכמים האבן נישט געוואלט אויסזאגן, די נושא פון פחות פחות מד' אמות. און די רמב"ם האט עס יא אויסגעזאגט, און די רמב"ם האט געזאגט אז דאס רעדט זיך אז דאס מעג מען נאר אויב ס'איז נישט דא קיין גוי און ס'איז נישט דא קיין אנדערע עצה. אזוי זאגט די רמב"ם.

זאגט די רמב"ם, אבער די זאך, מציאה, איז נאר קודם שתבוא לידו. אנטשולדיגט, די מציאה איז נאר אחר שתבוא לידו. קודם שתבוא לידו, ער האט געטראפן א מציאה, ער איז נאכנישט קונה געווען, דעמאלט איז נישטא די היתר פון פחות פחות מד' אמות, און ער איז יחיד על הכל, לאזט מען אים, דאס לאזט מען אים מחשיך זיין.

#### דיון: וואס הייסט "להכשיר"?

**Speaker 1:** ושיעור החבל מתחת ידו טפה. די חבל וואס שטעקט זיך ארויס, ס'שטייט דאך ער זאל עס האלטן לעבן די בהמה.

**Speaker 2:** אה, דאס איז די שיעור.

**Speaker 1:** וצריך שיהיה החבל שבין פי הבהמה עד ידו גבוה מן הארץ טפה או יותר. די חבל מיט וואס מען בינדט ביי די מויל פון די בהמה זאל זיין העכער פון די פלאר.

פארוואס? ומפני מה אמרו שלא יקשור הגמלים זה בזה? פארוואס טאר מען דאס נישט טון? זאגט די רמב"ם, מפני שנראה כמי שמוליכין לשוק למכור או להביא בהמה או להביא סחורה עמהם שם. ווייל ס'זעט אויס ווי ער טראגט א גרופע בהמות צו פארקויפן אדער צו מאכן א שויר, וואס איז וואכעדיג. שטייט אז בעצם טוט ער עס סתם פאר די טובה פון די גמלים, זיי זאלן קענען כאפן א שפאציר. ער טוט נישט גארנישט פאר זיך, אבער ס'זעט אויס ווי ער טוט א וואכעדיגע זאך.

**הלכה: לא תצא הבהמה בזוג שבצוארה**

דיון: וואס איז דער טעם – השמעת קול אדער מראית עין?

**Speaker 1:** ומן הטעם הזה, פאר די זעלבע סיבה, לא תצא הבהמה בזוג שבצוארה. א בהמה טאר נישט ארויסגיין מיט א גלעקל וואס מאכט נויז. ואפילו הוא פקוק ואינו מוציא קול, אפילו אויב ס'איז א גלעקל וואס זעט נאר אויס ווי א גלעקל, אבער ס'איז פארשטאפט אינעווייניג, ס'מאכט נישט קיין קול.

אויב ס'מאכט א קול, ס'זעט אויס ווי א בהמה... ס'זעט אויס ווי ס'איז אסור פון השמעת קול בשבת.

**Speaker 2:** ניין, איך מיינן אז ווען מ'לייגט אזא זוג אויף א בהמה איז עס אויף צו פארקויפן, צו מאכן א רעש, מ'זאל הערן אז זי איז דא. ס'זעט אויס ווי ער גייט לשוק. נאכמאל, פארוואס איז אסור א קול? ווייל ס'זעט אויס ווי ער גייט לשוק, צו פארקויפן.

**Speaker 1:** וואס איז די חילוק וואס ס'זעט אויס? וואס ס'זעט אויס, ווען מ'לייגט אזא זוג אויף א בהמה, זעט עס אויס ווי ער טראגט עס צום שוק צו פארקויפן. און וואס איז אויב ס'מאכט נישט קיין קול? אויב ס'מאכט יא א קול, דאן וואס איז? ס'איז טאקע... ניין, ס'איז דאך אזוי זעט עס אויס. ס'איז נישט קיין חילוק. איך זאג דאך אזוי, די איסור איז וואס ס'זעט אויס ווי ס'גייט צום שוק. איז נישט קיין חילוק צו ס'איז א זוג וואס מאכט א קול אדער נישט.

איך מיינן אז השמעת קול איז די פראבלעם, ווייל די בהמה איז משמיע קול, און ס'איז נישט קיין... די בהמה איז נישט מצווה צו זיין משמיע קול. אויף א מענטש איז דא סתם אן איסור פון כלי שיר, אבער איך האב נישט געוואוסט אז אויף א בהמה איז דא אן איסור.

בקיצור, דאס איז נישט קיין שבת'דיגע זאך, מ'טוט עס נישט.

**Speaker 2:** אה, יא.

רשימה פון זאכן וואס א בהמה טאר נישט ארויסגיין דערמיט

**Speaker 1:** "ולא יוצאה בהמה בזוג שבכסותה" – מיט דעם מעיל וואס האט אינעווייניג גלעקלעך.

"ולא תחותם שבצוארה" – וואס מיר האבן שוין געהאט אויך אויף אן עבד, א חותם, א סימן צו וועם די בהמה באלאנגט.

די זעלבע זאך, "ולא תחותם שבכסותה" – אויב די בהמה האט א קלייד, א בעקישטע, און אויף דעם שטייט א לעיבל, טאר מען נישט.

"ולא ברצועה שברגליה" – וואס, אזויווי מיר האבן פריער געלערנט, מ'לייגט עס אויך אויף פרויען'ס פיס, א רצועה, זיי זאלן נישט וואקן צו ברייטע טריט. איך פארשטיי נישט פארוואס. אקעי.

"ולא בסולם שבצוארה" – די אלע זאכן זענען אסור ווייל ס'קען אראפפאלן, און מ'וועט עס טראגן אזוי ברענגט ער. רייט. "ולא בסולם

בהמה טאר נישט טראגן שבת, דארף מען וויסן וואס הייסט א מלבוש פאר א בהמה אדער א תשמיש, אזעלכע זאכן וואס בהמות מעגן יא.

**הלכה: מותר למשוך את הבהמה במתג ורסן – דער רסן מוז שטימען פאר די בהמה**

**Speaker 1:** זאגט דער רמב"ם אזוי: וואס מעג מען יא? ס'איז טאקע נישט צו מיינען אז די בהמה דארף אייביג וואקן אן גארנישט אויף זיך, ניין. ס'איז דא זאכן וואס די בהמה מעג האבן. מותר למשוך את הבהמה במתג ורסן שלא לשאתה הרבים. מען מעג טראגן די בהמה מיט זאכן וואס מען בינדט אים צו, ווייסט, א מויל-שלאס אדער וואטעווער ס'איז, ווייל דאס הייסט נישט קיין משא בכלל, דאס איז אזויווי א מלבוש אדער עפעס וואס איז לתועלת פון די בהמה.

**אבל והוא שתהא ראויה לאותו הרסן,** ס'דארף אבער זיין א סארט רסן וואס די בהמה טראגט. סאו, ס'דארף שטימען. פאר א סוס לייגט מען א שיר, פאר א גמל לייגט מען א שמוע, וואס הייסט אן אפרסר. פאר א נאקה, וואטעווער ס'איז, וואס איז א נאקה?

**Speaker 2:** אקעי, עפעס א בהמה. א לאמא? איך ווייס נישט וואס.

**Speaker 1:** פארקערט, דעמאלטס לייגט מען א חטם, א סארט שלאק וואס הייסט א חטם, און אויף א חמור לייגט מען א סוגר.

**דער כלל: שמירה מעולה או שמירה פחותה – משא הוא**

אבער, מ'דארף טאקע לייגן דאס וואס איז שטימט פאר די בהמה. אבל אם הוציא בהמה במתג שאינו משתמרת בו, ער האט גענוצט א שלאק אדער די שמירה וואס איז נישט משתמרת, א ליעש, אזא זאך וואס מ'האלט אים, יא, וואס איז נישט משתמרת, דאס הייסט, די בהמה איז שטערקער דערפון, ס'קען אוועקלויפן, כגון שקשר החבל בפי הסוס, וואס דאס איז נישט גענוג שטארק, או במתג שאינו צריך לו אלא לשמירה פחותה ממנו, דאס הייסט, ס'איז צו א שוואכע שמירה אדער צו א שטארקע שמירה, כגון שהוציא חמור בשיר של סוס, אדער חתול האט ער געלייגט אויף א קעצעלע, האט ער געלייגט א סוגר וואס ס'קומט פאר א הינטל, הרי זה משא, איז דאס יא א משא, דאס איז יא אן איסור פון מאכן די בהמה טראגן.

פארוואס? שכל שמירה מעולה או שמירה פחותה משא הוא. יא, גוט. אויך איז עס פשוט, עס העלפט נישט גארנישט, סתם א משא. אויב ס'איז מער, כאילו די איבעריגקייט, דו טראגסט עס סתם. יא. זייער גוט.

**הלכה: לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך**

דער איסור און זיין טעם

**Speaker 1:** ווייטער, לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך. מען טאר נישט מאכן אפאר גמלים זאלן זיין צוגעבינדן איינס צו די אנדערע, און ער זאל שלעפן די קשר און אלע גמלים זאלן וואקן, אפילו הוא קשרן מערב שבת אינם נשכחים בשבת.

וואס איז די איסור? איך מיינן אז די איסור איז עפעס ווייל ס'זעט אויס וואכעדיג אדער עפעס אזא זאך.

**Speaker 2:** אה, ס'זעט אויס ווי ער נעמט זיי צו די שוק.

**Speaker 1:** אזוי ווי די רמב"ם זאגט, אבער איך מיינן אז דאס איז עס. יא, ס'איז נישט וועגן די עול, רייט? ס'איז מער אז ס'קומט דא אריין ווייל ס'טרעט הלכות בהמה בבמה.

אקעי. איך געדענק אז ס'שטייט, ער ברענגט נישט דא די ריסן? די מעסטערגע ריסן ער ברענגט נישט.

**Speaker 2:** ער ברענגט נישט, יא, ס'זעט אויס עפעס נישט שבת'דיג.

אבל מכניס הוא חבלים לתוך ידו – דאס איז מותר

**Speaker 1:** אבל מכניס הוא חבלים לתוך ידו. דאס מעג ער יא, אז אלע אריינלייגן אין איין... אין איין זייט פון זיין האנט.

**Speaker 2:** אדער אפילו די זעלבע מצב פון גמלים? אסאך פון גמלים.

קומען נאך בעלי חיים וואס ווילן הנאה האבן פון די מילך. לייגט מען ארויף אויף דעם אזא שארפע, שטעכעדיגע שטיקל הויט פון א... פארקויפן, יא, אז די שרצים זאלן זיך אנטלויפן. טאר מען נישט לייגן מיט שבת, זיי טארן נישט ארויסגיין דערמיט אין רשות הרבים.

#### רצועה שבין קרניה

**ולא תצא ברצועה שבין קרניה.** ס'איז קיין חילוק צו די רצועה איז לנוי אדער לשמור. אינטערעסאנט, ווען ס'איז לנוי, פארוואס זאל מען נישט זאגן אז ס'איז ווי א בגד אדער א תכשיט? ס'קען אפשר אראפפאלן? אקעי.

#### הלכה: עז שחוקק לה בין קרניה – דאס איז מותר

איין זאך מעג מען יא: **עז שחוקק לה בין קרניה.** אן עז, א ציג וואס מ'האט געמאכט א לאך ביי די קרניה, מעג ארויפלייגן א **אפסר הקשור בחקק בשבת**, ווייל דאס איז די רעגולער שמירה.

אונז האבן מיר געשמעסט אז דאס וואס קומט מיט די בהמה פאר די טובת הבהמה מעג מען. די אלע זאכן וואס מ'האט דא אויסגערעכנט איז ווען די בהמה האט אפשר חשבון, אדער ס'איז נישט די סדר, אדער ס'קען ארויפפאלן, און אזוי ווייטער. אבער די עז מעג מען יא.

#### תנאי: והוא תכוף בין קרניה – נאר ביי א יונגע עז

**והוא תכוף בין קרניה.** דאס איז נאר אן עז, א יונגע עז. אבער אויב מ'האט גענומען אויף אן אלטע בהמה... זקנה, און איר בארד פון די... יא. זיי מיינען **שמה נתנת.** ס'קען עס אפרייסן. אן אלטע זכר, נטיח, אן עז, א ציג, איז זייער ווילד. ס'איז א ווילדע חברה, ס'איז א ווילדע ציג. סאו אויב לייגט מען עס בין קרניה, קען ער נישט ריטשן. אבער אויב מ'לייגט עס בסכנה, א קעמל רירט עס נישט צו, גארנישט, די אייזן וואס אוועקשלעפן, און דעמאלטס וועט דער מענטש עס וועלן אויפהייבן.

#### הלכה: זכרים יוצאים בעור הקשור להם על זכרותם

שוין. **זכרים, די בהמות וואס זענען זכרים, יוצאים בעור הקשור להם על זכרותם,** אויף זייער זכרות לייגט מען ארויף א שטיק עור, **זיי מושך בעורו, כדי שלא יעלה על הנקבות.** וואס מ'טוט איז כדי שלא יעלה על הנקבות.

#### שביתת בהמה – המשך: תכשיטין וכלים שהבהמה יוצאה בהם

##### זכרים – עור על זכרותם ועל לבם

א עז, א ציג איז זייער ווילד, סאו ער איז א ווילדע חברה, ער איז א ווילדער ציג, און סאו אויב לייגט מען איבער קענען נישט ריטשן, אבער אויב מען לייגט עס אין סכנה, מען קען מען דאס איז געווען די אייזן וואס אוועקשלעפן אז די מענטשן זיי וועלן אויפהייבן.

שוין איז זכרים, די פאגמא'ס וואס זענען זכרים, יוצאים, באהר הקשלים אין זכריתם, אויף זייער זכרית לייגט מען ארויף א שטיק אור, זייער משה כרו, כדי שלא ילי על הנקבות – מען טוט עס כדי שלא ילי על הנקבות. דעמאלט איז מעג מען יא.

עס זעט מען מען יא, עס זעט אז דאס איז דאס טובה פאר די ביימה. און באור הכשר'ם עליבן, כדי שליפלע אליהם זעבם. אויף די הארץ פון די בהם האט מען ארויפגעבירן א שטיק אור אז עס זאלן נישט קומען ווילדע זעבם און ארויסרייסן די הארץ.

#### מאטלניות ואמעריקניות – תכשיטין לשיינקייט

און אויך מעגן זיי ארויסגיין ביי מאטלניות מיט שמאטעס, אמעריקניות, וואס זענען באצירט. שיינע שטיקלע סחורה וואס מען לייגט פאר שיינקייט אויף די בהם. מעגן מען.

#### רחילים – כשזנבן כשורות למעלה

ברחילים יוצאות, א יונגע בהם'ס מעגן ארויסגיין ווי עליה שלהן כשרה למעלה על גבן, כדי שלא עליהם זכרים. אוי כשרה למד כדי שלא עליהם זכרים מ'מעגט, ווען נאר מיט א שטיקל שטריק אז די האר... ווי וואס די זאך מעגן מ'נאך די זאכן, וועט די זאכן וואס איז די תורף פון די בהם, אדער וואס פאלט נישט גרינג אראפ אין מייליטעס וואס די מענטשן טראגן.

**שבצוארה" – דאס טייטש, מ'לייגט אזא זאך אז די בהמה זאל נישט ארומדרייען איר קאפ, די קאפ זאל זיין צו פאראויס.**

#### הלכות ספעציפישע בהמות

##### חמור במרדעת

**1 Speaker: "ואין חמור יוצא במרדעת" – א חמור טאר נישט ארויסגיין במרדעת. וואס טייטשט מרדעת? דאס איז א זאטל, ניין? יא, אקעי, עפעס. "אלא אם כן קשורה לו מערב שבת".**

##### גמל במטוטלת

**"ולא יוצא הגמל במטוטלת התלויה לו בדבשתו או בזנבו" – ווען מ'בינדט צו... אויף זיין... אויף זיין הוק, יא? נישט זיין הוק, אויף זיין בערגל. וואס הייסט דאס? די דבשת פון די גמל, יא, די הויקער וואס ער האט. דארט לייגט מען צו אים בינדן עפעס א שטיקל קישן, זאגט ער, עפעס אזאנס. יא. **ואין יוצא בקשירה אלא אם כן היא קשורה לו בזנבו ובחוטרתו.****

סאו די אלע זאכן זענען כלי, אדער ס'זעט אויס ווי הוצאה, ס'זעט אויס ווי מ'שלעפט עפעס, חוץ אויב ס'איז געווען ערב שבת אדער ס'איז גוט צוגעבינדן, אדער ווייל ס'קען אראפפאלן. א הויקער האט דא צוויי ווערטער, דבשת און חוטרת, ביידע. די זעלבע זאך? יא. אינטערעסאנט. יא. אקעי.

##### גמל עקוד יד או רגל

**ולא יצא הגמל עקוד יד,** ער זאל נישט גיין מיט קיין פארבינדענע הענט, **או עקוד רגל,** מלשון עקידה, יא, צוזאמבינדן. אויך איז גוט אויב ס'קען אראפפאלן. די אלע זאכן קען אראפפאלן, אזוי ווי זיי האבן געהאט, אזויווי ביי אשה, אזויווי ביי בהמה, זאכן וואס קענען אראפפאלן, און ממילא דער בעל הבית וועט עס אויפהייבן, און ער וועט קומען צו טלטול אין שבת.

##### טלאים וכבשים

**ואין הטלאים יוצאים בחוטים,** מיט שטריקעלעך, **ולא ברצועות שברגליהם,** נישט מיט די רצועות אויף זייערע פיס. ווייטער, דאס איז ענליך. אויך די זעלבע זאך.

**ואין הכבשים יוצאים בעגלה שתחת האליה,** זיי האבן א גרויסע וויידל, און ס'שלעפט זיך אויף די פלאר, ס'טוט וויי, מאכט מען, בויעט מען פון דעם אזא קליינע פלאטפארמע, אזא קליינע וועגעלע.

##### כבשה בעץ שבחוטמה

**ואין הכבשה יוצאת בעץ שמניחין לה בחוטמה כדי שתתעטש ויפלו התולעים שבמוחה.** כבשות לייגט מען אזא זאך, מ'לייגט אריין א האלץ אין זייער נאז, כדי דאס מאכט זיי זאלן מאכן א האטשו, זיי זאלן זיך מעטש זיין, און אזוי זאל... ס'גייט אריין תולעים אריין אין זייער קאפ, און ס'גייט ארויף אויף די מוח, לייגט מען אריין אזא עץ אז זיי זאלן האטשווען. טאר מען עס נישט טון אין שבת.

##### עגל בעול קטן

**ואין העגל יוצא בעול קטן שמניחין לו על צוארו כדי שיקנה ויהא נוח לחרישה.** די עגל טאר נישט ארויסגיין מיט די עול וואס מ'לייגט אים אויסצולערנען, א קליינע עגל וואס מ'לערנט אים אויס, ער גייט נישט טון חרישה, מ'לערנט אים אויס פון ווען ער איז יונג אז ער זאל צום סוף זיין א גוטער חורש. חינוך, דאס איז א מצוות חינוך אויף א בהמה.

##### בהמה בסבכה

**ולא תצא בהמה בסבכה.** בסבכה איז א היטל אויף די קאפ שמניחין לה על פיה. אה, מ'האט געהאט סבכה פריער אויך. סבכה איז דאכצעך א שטיקל סחורה, יא, וואס מ'לייגט אין די מויל **כדי שלא תישך,** זי זאל נישט בייסן, **ולא תאכל.**

##### פרה בעור הקופד

**ולא תצא הפרה בעור הקופד.** א קופד איז א חיה וואס האט זייער שארפע האר, און מ'נעמט די... איז דא אן עצה פאר א פרה. א פרה האט טייערע דדים וואס מ'נעמט פון דארטן מילך. אויסער די מענטשן וואס ווילן די מילך,

ארומגיין מיט די גלעקל, ווייל ס'מאכט א קול. זעט אויס אז ס'איז יא דא עפעס א שטיקל איסור, א השמעת קול. אבער מ'שטאפט צו די זוג, דעמאלטס מעג מען.

אין די חצר, נישט אין די... אה, און די גאס האבן מיר שוין פריער געלערנט, די זוג בין אין רשות הרבים טאר מען נישט, ווייל ס'זעט אויס ווי מ'גייט עס פארקויפן אדער וואס. אבער אין די חצר מעג מען יא. ער וויל אפשר זאגן אז די זוג איז נישט מוקצה אדער וואס, אדער מ'זאל נישט זאגן אז אפשר לא פלוג, ווייל ווען ס'קלינגט יא טאר מען נישט, און מ'קען מיר נישט טון, און אויב איז עס פקוק מעג מען יא.

מנושם מרדעת על החמור בשבת, האבן מיר שוין געלערנט אז אויב מ'האט עס געלייגט אויפ'ן חמור שבת, טאר ער נישט ארויסגיין דערמיט. ר' אלעזר זאגט אז אפילו אויב מ'האט עס געלייגט שבת, אויב איז עס נאר בחצר מעג מען יא, אבער להקלסתר בפיו טאר מען נישט. דאס איז דריי אנדערע סארט זאכן וואס מ'מעג יא טון אין א חצר וואס מ'טאר נישט.

---

### שביתת עבדו – הלכה כ

**כשם שאדם מצווה על שביתת בהמתו, כך על שביתת עבדו**

מיר וועלן ענדיגן נאך דריי הלכות וועגן אן עבד. און יעצט גייען מיר לערנען די שביתת עבדו. מיר האבן געלערנט יעצט בהמה, און יעצט גייען מיר לערנען וועגן די עבד.

**זאגט די רמב"ם, כשם שאדם מצווה על שביתת בהמתו בשבת, כך הוא מצווה על שביתת עבדו ואמתו.**

ס'איז אינטערעסאנט פארוואס ער האט נישט אנגעהויבן מיט'ן עבד. דער עבד איז לכאורה הארבער, און אין די תורה שטייט עס אויך פריער, און מ'ענדיגט מיט בהמתו. ס'קען זיין ס'איז דא מער הלכות, יא.

**כשם שאדם מצווה על שביתת בהמתו בשבת, כך הוא מצווה על שביתת עבדו ואמתו, אף על פי שהן בני דעת.**

לכאורה, א מענטש וואלט געקענט טראכטן, ביי א בהמה, אלעס וואס די בהמה טוט איז די בעל הבית, ווייל די בעל הבית מאכט אים טון זאכן. אבער די עבד, די חילוק צווישן אן עבד און א בהמה איז דאך אז די עבד קען אליין פארשטיין וואס די רצון פון די בעל הבית איז ער זאל טון. פארוואס זאל עס זיין די בעל הבית'ס עבירה?

**זאגט דער רמב"ם, אפילו שאינן בני דעת לדעת עצמן מלהניח נתינתם אליין, מצווה על האדון לשמרם מלמנוע אותם מעשיית מלאכה בשבת, שנאמר "למען ינוח שורך וחמורך וינפש בן אמתך והגר".**

אז ער דארף טאקע רוען, נישט נאר אז דער מענטש טאר אים נישט מאכן טון מלאכות, נאר ס'טייטש, אפילו אויב לאמיר זאגן דער מענטש זאגט גארנישט אויף שבת, נאר דער עבד פארשטייט אליין וואס דער בעל הבית וויל, איז טאר מען נישט לאזן דעם עבד טון. מען דארף אים מוחה זיין, מען דארף מאכן זיכער אז ער רוט.

**וועלכער עבד? עבד שמל וטבל לשם עבדות**

און ס'איז דא א גרעסערע פראבלעם דא, ווייל לענדער נישט די הלכה, צו זאגן ווער איז דער עבד פון וואס מ'רעדט.

אקעי, זאגט דער רמב"ם, **"עבד ואמה שנצטוו על שביתתם"**, אז דער עבד און שפחה איז דא א מצוה אויף זייער שביתה, פון וועלכע מין עבד רעדט מען דא?

**זאגט דער רמב"ם, "הם עבדים שמלו וטבלו לשם עבדות"**. ער רעדט פון אן עבד כנעני, וואס די מצוה איז אן עבד כנעני דארף מען מל'ן און טובל'ן לשם עבדות, וואס ער איז א גר ככל המצוות שעבדים חייבים בהם. ער איז אן עבד וואס האט באקומען אלע מצוות אזוי ווי א פרוי, און באקומען די מצוות שעבדים חייבים בהם.

**הכלל: אז די בהמה האט הנאה דערפון**

ס'זעט אויס אז די כלל'ער איז, עניינג, אז די בהם האט הנאה דערפון. סאו די עצם דארף זיין מיט און חוץ, אויפן פאר אין וואס עס קענען אראפפאלן אנדערע גזירות. אבער עס איז די בהם האט נישט גיין הנאה, עס איז אזוי ווי אינפון די תכשיט. עס איז א סאך זאך. אזוי זעט אויס.

יא. די אלע ענינים, אדער יא זכרים, נישט זכרים, די איז א זאך וואס די בהם ווילט, אינטערעסט פון די בהם. סביסטו אויך די אינטערעסט פון די בעלי בת, אבער עס איז אינטערעסט פון די בהם.

**מלפפות במתלניות – צו האלטן די האר ריין**

יא, ויוצא מלפפות במתלניות, ארומגענומען מיט שטיקלעך שחורה, כדי שיעצה משרם נקי צו האלטן די האר פון די בהם ריין.

**עזים – דדין קשורות כדי שייבשו מן החלב**

יא זאגט ער ווייטער, והעזים יוצאות והדדין קשורות כדי שייבשו מן החלב. מ'מעג ארויסשיקן די עזים ווען ס'איז דא עפעס א שטריק ארויפגעלייגט אויף די דדין אז ס'זאל זיך טרוקענען די חלב.

דאס איז נאר כדי שייבשו, אבער אם קשרן כדי שלא יצא החלב עד שיאכל אותה לערב הרי אלו לא יצאו. ווייל דעמאלטס איז דאס נישט די טובה פון די בהמה, נאר ס'איז שוין... ער זאגט אז אויב ס'איז ליבש בידים איז גוט צו, אבער אויב ס'איז נאר לערב איז עס שוואכער צוגעבינדן, האט מען מורא אז ס'וועט אראפפאלן, און דו וועסט עס ווייטער טראגן בשוגג שמא יבוא לידו...

**חמור באוכף, סוס בזנב שועל**

אין חמור יוצא באוכף, מיט א זאטל, אלא אם כן קשור לו מערב שבת, ולא יצא הסוס בזנב שועל, וואס דאס איז עפעס א סגולה, יא, זיי האבן געלערנט צווישן די זאכן וואס איז... ביי מעשה האבן זיי נאך א זנב שועל, ולא בזוג שבין עיניו. און דאס איז אפשר... איך ווייס נישט... א מרדעת האבן זיי געלערנט העלפט פאר די חמור אביסל, סאו אויב ס'איז מערב שבת איז גוט, אבער דער אוכף איז נאר אויף צו טראגן.

יא, ער זאגט אז בזנב שועל איז עין הרע. דער שועל האט עפעס צו טון מיט סגולות, איך ווייס נישט. יא, און די זאכן... ווער גייט מאכן אן עין הרע? די אנדערע סוס אדער א מענטש? איך ווייס איך נישט.

**בהמה בקלסטר, בסנדל, בקמיע שאינה מומחה**

ולא תצא בהמה בקלסטר שבאפיה, א כלי וואס אין דעם לייגט מען די עסן וואס הענגט אויף די בהמה, אזא אייווס. ולא בסנדל שברגליה, ולא בקמיע שאינה מומחה לבהמה. אויך נישט מיט א קמיע וואס איז נישט דא מומחה, ס'הייסט ס'האט נישט געהאלפן דריי מאל אויף די בהמה.

רייט, סאו מ'זעט אז ס'איז געווען א געהעריגע סגולות פאר בהמות. אזוי ווי די אלע מעשיות פון יודן זענען געקומען מסביר זיין די בהמה פאר די צדיק, ס'איז נישט אזוי... מ'זעט אז ס'איז געווען א מנהג ישראל. אויך איז דא בהמה קמיעות און מענטש קמיעות, ס'איז נישט די זעלבע בהמות. רייט, דער וואס העלפט פאר א בהמה איז לאו דוקא וואס העלפט פאר א מענטש. איך הער.

**אבל יוצאה באגד שעל גבי המכה**

אבל יוצאה באגד שעל גבי המכה, אויב די בהמה האט א מכה מעג מען אויף דעם ארויפבינדן עפעס. ובקשורין שעל גבי השבר, די בהמה האט א צובראכענע הענט לייגט מען עפעס אויסגראדן. ובשליא המדולדלת בה, אויב די בהמה איז ארויסגעקומען א קינד, און ס'איז נאך דא דארט עפעס א שליא וואס הענגט, מעג מען ארויסגיין מיט דעם. ס'איז דא אזעלכע זאכן, אדער ס'קומט אזוי, אדער וועט ער נישט האבן קיין חשש שמא יביאני.

**דינים בחצר – פוקק זוג, מרדעת**

נאך א הלכה, ס'איז דא צוויי זאכן וואס מ'מעג טון בחצר. מיר האבן פריער געלערנט אז ס'איז דא זאכן ווי לייגן א זוג, א גלעקל, אויף די בהמה. זאגט ער, פוקק לה זוג שבצוארה. אויב זיין בהמה האט א גלעקל, זאל מען נישט

פרעגט דער ראב"ד, ווער איז דער גר פון וואס מ'רעדט אז ער דארף אויך רוען? אויב איז ער א גר צדק, איז ער דאך א יוד. אויב איז ער א גר תושב, האבן מיר דאך יעצט געזאגט לויט'ן ראב"ד מעג ער דאך טון מלאכה.

ער זאגט נאר אז א גר תושב שהוא עבד לישראל, וואס דאס וועט זיין א נייע חידוש. אבער ער איז דאך א גוי, ווער איז דער גוי וואס דארף אן עקסטערע איסור?

**תירוץ הרמב"ם: גר תושב שהוא שכיר של ישראל**

זאגט דער רמב"ם, מיר רעדן פון א גר תושב שהוא לקוט שכיר של ישראל. מיר רעדן פון א גר תושב וואס ארבעט פאר א איד.

וואס הייסט לקוט שכיר? ס'איז א שגורת הלשון פון... ס'איז א פארט ארבעטער, איך ווייס נישט. איך האב עס געזען אין אנדערע מאלן, איך האב עס נאכנישט געלערנט.

**גר תושב שלקוט שכרו של ישראל**

לויט דער רמב"ם וואלט מען געדארפט ענטפערן אז דער גר תושב שהיה עבד לישראל וואס דארף ער זיין אן עקסטערע איסור, אבער ווער איז דער גוי וואס דארף די עקסטערע איסור?

לויט דער רמב"ם זאגט ער, רעדט מען פון א גר תושב שלקוט שכרו של ישראל, רעדט מען פון א גר תושב וואס ארבעט פאר א יוד. וואס הייסט לקוט שכרו? ס'איז א שווערע לשון, דאס הייסט אז ער איז א טאג ארבעטער? איך ווייס נישט. איך ווייס נישט, איך וועל עס נאך זען אין אנדערע מקומות, איך וועל עס נאך זען. שכירות ולקוטות זאגט ער, דאס איז צוויי מיני אופנים שכירות, באפן לקוטות, דאס איז אזוי ווי אריסות, וואס ער קען גיין מלקט זיין פון די פעלדער, איך ווייס נישט.

כמו בן המוסר, אז א גר תושב האט ער דעם דין אזוי ווי בן המוסר שלא יעשה מלאכה לישראל רבו בשבת. אז דער גר תושב וואס מעג טון מלאכות פאר זיך, מעג ער נאר טון ווען ער איז אין פריוואטע לעבן, אבער אויב האט ער א דיעל מיט א יוד, טאר ער נישט טון קיין מלאכות פאר א יוד, אפילו באופן וואס ס'איז נישטא קיין איסור אמירה לעכו"ם? איך ווייס נישט, ס'איז נישט קלאר פאר מיר.

איז עס א גרעסערע איסור ווי געווענליך אמירה לעכו"ם? ווייל רוב מלאכות מעג א גוי טון, אדער אויב דער אופן וואס דער גוי פארשטייט איז עס מער חמור ווי געווענליך אמירה לעכו"ם, לכאורה.

**דער חילוק צווישן גר עבדו און גר תושב שאינו עבד**

ס'איז אפילו אויב ער איז א גר עבדו, איז ער אסור לעצמו, אויב דער גוי איז זיין קנעכט מעג ער אבער יא טון לעצמו. רייט, דאס איז וואס דער רמב"ם מאכט קלאר, ער זאגט אז א גר תושב, דאס הייסט א גוי וואס האט מקבל געווען די שבע מצוות בני נח, מעג טון מלאכות פאר זיך אליין. דער איסור שביתת עבד איז נאר ווען דער עבד טוט... דער אדון זאל נישט הייסן, אבער אויך ער זאל נישט טון פאר אים מלאכה.

דאס הייסט נאך א זאך, ער טאר נישט טון, אויב דער גר תושב למשל, אדער עני גוי, טאר נישט טון קיין מלאכה פאר א יוד, אבער פון וואס רעדט מען דא פונקטלעך? נישט קלאר.

ער ברענגט דא אז ס'איז א מחלוקת צו א גר תושב שאינו עבד, צו ער מעג טון מלאכה פאר א יוד. אפשר שטייט אין רמב"ם, נישט קלאר, ס'שטייט אין הגהות, קען זיין אז ס'איז אן עקסטערע דין פון עבד. לויט דער רמב"ם זעט אויס אז ס'איז די זעלבע זאך, דער גוי איז דער גר תושב שהיה עבד.

**סיום**

אקעי, עד כאן פרק כ' וואס מ'האט געלערנט שביתת בהמה און שביתת עבד. יא? געוואלדיג, יא.

פון דעם עבד רעדט מען דא, וואס איז דא אויף אים א מצוה פון שביתת בעצמם. דארף ער אליינס היטן שבת, ער איז דאך א יוד. סך הכל איז דא נאך א מצוה פאר'ן בעל הבית, א מצוה צו היטן זיין עבד און נישט לאזן טון מלאכה.

זאגט דער ספר דברים, "לדעת עצמן" מיינט ער זאגן אויך לחובת עצמן, אפילו פאר זיך. אוודאי, דער רמב"ם זאגט נישט פאר וועם ער טוט די מלאכה. דער אדון האט א חיוב צו מאכן זיכער אז זיינע עבדים טוען נישט קיין מלאכה. ס'זאל נישט שטיין אז די עבדים האבן אליינס אן איסור אויך.

**מחלוקת רמב"ם וראב"ד – וועלכער עבד?**

דער ראב"ד טאקע, מ'וועט זען, דער ראב"ד זאגט ער פארשטייט נישט, ער זאגט, "עבד שמל וטבל לשם עבדות" איז א יוד. וואס קומט אריין דער אדון? זאגט דער ראב"ד, ניין, דער עבד רעדט זיך טאקע א גוי, עבד תושב. וואס איז שבת נאר א מילתא בעלמא? ניין, ס'איז דא אן איסור דאורייתא אויב זיי טוען לצורכן, אזוי איז דער ראב"ד. אויב זיי טוען לצורך עצמן, מעגן זיי טון וואס זיי ווילן, זיי זענען נאך גוים.

אבער דער ראב"ד טענה'ט אז ס'איז דא אן עקסטערע איסור דאורייתא אז א יוד האט אן עבד וואס איז א גוי, וואס איז נאך נישט געמול'ט און גע'טובל'ט, אז ער זאל נישט טון קיין מלאכה פאר'ן בעל הבית.

אבער לויט'ן רמב"ם איז עס אן אנדערע זאך, אזויווי א תוכחה. דער אדון האט אן אנדערע ספעציעלע מצוה נישט צו לאזן זיינע אידישע עבדים, זיין אידישער עבד כנעני קענסטו עס רופן, טון מלאכה בשבת.

**צוויי מחלוקת'ן צווישן רמב"ם וראב"ד**

ס'איז דא צוויי מחלוקת צווישן דעם רמב"ם און דעם ראב"ד.

צו, ווען דער עבד טוט פאר זיך אליין, איז דאס די מצוה פון די בעל הבית. לויט'ן ראב"ד, אפשר איז דא א מצוה פון א הכרח, אזויווי א מסרה, אז יעדער מענטש וואס זעט א איד עובד עבודה זרה איז דא א מצוה אים צו מורה זיין. די חוב גייט נישט ארויפגיין אויף די אדון.

נאמבער צוויי, די שאלה, וואס טוט זיך מיט אן עבד וואס האט נאך נישט קיין דין אזויווי א אידישער עבד?

**עבדים שלא מלו ולא טבלו**

לויט'ן רמב"ם, דער רמב"ם זאגט בפירוש, דער רמב"ם וועט שוין זאגן, אבער לויט'ן ראב"ד זאגט ער אז דאס איז די איסור פון שביתת עבדו.

**אבער עבדים שלא מלו ולא טבלו, אלו כבני שבע מצוות שנצטוו בני נח בלבד.** ווייל דאס האבן מיר שוין געלערנט, אז א איד טאר נישט האבן אן עבד וואס ער נעמט זיך נישט אונטער שבע מצוות. ער דארף אים פארטרייבן, ער דארף אים הרג'ענען, האבן מיר געלערנט אין הלכות עבודה זרה. אריינגעקערט גר תושב.

אזא עבד וואס האט נישט מילה געווען, ווייל ער איז א ערל, ווייל ער טאר נישט נאכדעם די זאכן, זאגט דער ראב"ד, זאלסטו וויסן, מ'איז אים מקבל אים גר תושב, אלא בזמן שהיובל נוהג. אלע עבדים נאכדעם וואס ס'איז מער נישטא קיין מצוות, און מ'איז נאר מחויב מיט שבע מצוות בני נח, זאגט ער, שביתת בהמתו איז נישט שייך, כ'מיין שביתת עבדו, לויט'ן ראב"ד איז נישט דא אזא זאך היינטיגע צייטן.

יא, לויט'ן ראב"ד. זאגט דער ראב"ד, הואיל וגר תושב עושה מלאכה לעצמו בשבת. א גר תושב מעג דאך טון מלאכה לעצמו בשבת, ווייל ער איז נאר מחויב מיט שבע מצוות, וגר צדק הרי הוא כישא לכל דבר.

**קשיית הראב"ד: ווער איז דער "גר" אין פסוק?**

ער קומט דאך אן מיט א קשיא. דער רמב"ם זאגט אזוי, לויט'ן ראב"ד פארשטייט ער, ער רעדט נישט פון א ראב"ד, ער רעדט פון א גר יעצט, נישט פון אן עבד. אה, ס'איז א טעות. ווען מ'האט געזאגט אז א גר, נישט אן עבד, א גר.

Generated by Shiur Upload Automation